

Verein Niedersächsischer
BILDUNGSINITIATIVEN e.V.

SYNTHESIS
CENTER FOR RESEARCH AND EDUCATION

Consorzio Scuola Comunità Impresa

SUSTAINABILITY COACHES

Прирачник со методи за
одржливост

Издадено од: Verein Niedersächsischer Bildungsinitiativen, VNB e.V.
Warmbüchenstr. 17, 30159 Ановеро, Германија
info@vnb.de, www.vnb.de

Во соработка со
CSCI - Consorzio Scuola Comunità Impresa (Италија), www.cscinovara.it
Eco Logic (Република Северна Македонија), www.ecologic.mk
СИНТЕЗИС(Кипар), www.synthesiscenter.com

Поддршка за содржината според написот 5 TMG
Сара Лаустроер: sarah.laustroer@vnb.de

©2023, ХанOVER, Германија

Редакција: Габриеле Јанечки, Сара Лаустроер (ВНБ), Антонио Негро, Барбара Тоси (CSCI)- Миа Лозановска, Дафина Шекутковска (Еко Логик)- Дора Хераклеус, Џорџија Капела (Синтезис).

Лекторирање на англиската верзија: Synthesis
Дизајн и распоред: Eco Logic

Во случај носителите на авторските права на текстовите и сликите да не се правилно идентификувани, оправданите барања ќе бидат компензирани според вообичаените прописи. Сите врски на интернет беа проверени во август 2023 година. Содржините на веб-локациите за кои станува збор беа внимателно проверени, чисто проверени. Не се презема никаква одговорност за нивната содржина и веб-страниците поврзани со нив.

Ова издание (на англиски, германски, италијански, грчки и македонски јазик) и другиот материјал произведен во рамките на проектот може да се преземе бесплатно од: <https://sustco.csciformazione.eu>

Сите материјали се лиценцирани според Creative Commons CC-BY-NC-SA.

Тие можат да се користат, репродуцираат, дистрибуираат или менуваат под следниве услови: Авторот мора да биде напишан по име. Секоја понатамошна дистрибуција или понатамошен развој не може да биде комерцијален и исто така мора да се направи со слична дозвола. Употребата на материјалот на семинари и работилници и во училищата е изрично дозволена, дури и ако инструкторот е платен за оваа активност. Повеќе информации овде: www.creativecommons.org

Оваа наставна програма е дел од проектот Sustainability Coaches, <https://sustco.csciformazione.eu>.
Финансиран од програмата Еразмус+ на Европската Унија:

Финансиран е од Европската Унија. Сепак, ставовите и мислењата искажани се на авторот и не мора да ги одразуваат оние на Европската унија или Европската извршна агенција за образование и култура (ЕАСЕА). Ниту Европската унија ниту ЕАСЕА не можат да бидат одговорни за нив.

ТАБЕЛА СО СОДРЖИНА

01

Вовед 6

Што е одржлив развој? 8

АКТИВНОСТИ

- Започнете со разгледници 11
 - Квиз за одржливост 14
 - Игра за светска дистрибуција 16
 - Целите за одржлив развој и јас 19
-

02

Методологија и дидактика за образование за одржлив развој 23

АКТИВНОСТИ

- Моето сопствено искуство за учење 25
 - Образование за одржлив развој преку World Cafe 27
 - Мојата сопствена активност за учење 29
-

03

Улога и можности за индивидуалното однесување за одржлив развој 33

АКТИВНОСТИ

- Како да водите одржлив живот? 36
- Одржлив туризам 38
- Одржлив оброк 40

04

Образование за одржлив развој како граѓанско образование

43

Активности

- Вклучување на невладиониот сектор 45
- "Зелен" политичар 47
- Кој може да ги промени работите 49
- Справување со проблеми со одржливост 52

05

Улогата на образовните институции за одржлив развој

55

Активности

- Лов на чистачи на одржливост 57
- Ги изгубив зборовите 59
- Квиз 61
- Чекори кон одржливост 63

06

Комуникација за одржливост

66

Активности

- Line Ups: Воведување комуникација за одржливост 69
- Комуницирање на одржливост преку студии на случај 71
- Дизајнирање на мојата сопствена кампања за одржливост за подигање на свеста 74
- Ако не е на видео, тоа не се случило 77

ВОВЕД

Одржливоста (или одржливиот развој) се стреми да ја промовира заштитата на планетата и да обезбеди просперитетен живот и развој на сите суштества кои живеат на неа, денес и во иднина. Откако се појави концептот на „одржливост“ кој ги покрива економските, еколошките и социјалните аспекти, тој стана длабоко вкоренет во глобалните развојни политики. Тој кулминираше во 2015 година, кога сите земји во светот ја поддржаа Агендата на Обединетите нации за одржлив развој 2030 година и 17-те цели за одржлив развој (SDGs). Гледајќи ги проблемите како климатските промени, јасно е дека треба да го забрзаме процесот на промени.

Имплементацијата на одржливоста бара соодветна политичка рамка, но и учество на сите. Образованието за одржлив развој (ООР) игра важна улога во ова. ООР промовира свесност, знаење и разбирање за одржливоста и им овозможува на луѓето да учествуваат во еколошки здрави и социјално праведни промени. Иновативните и повеќедимензионални образовни методи и материјали ги поддржуваат наставниците, обучувачите и мултипликаторите во придружувањето на учесниците во соодветните образовни процеси.

Проектот Sustainability Coaches, финансиран од програмата Еразмус+, се фокусира на ова. Четирите партнерски организации, составени од CSCI - Consorzio Scuola Comunità Impresa (Италија), Eco Logic (Република Северна Македонија), Центарот за истражување и образование SYNTHESIS (Кипар) и Verein Niedersächsischer Bildungsinitiativen VNB e.V. (Германија), заеднички развија збир на материјали за обука и зајакнување на обучувачите и мултипликаторите (на пр. возрасни обучувачи, работници на НВО, луѓе кои работат во заедници) со знаење, вештини и способности да станат „Тренери за одржливост“. Тие потоа ќе ги придружуваат, ќе ги мотивираат и ќе ги инспирираат сопствените целни групи за локална одржлива акција, имајќи ги предвид глобалните општества (мисли глобално - дејствувај локално).

Оваа наставна програма е еден од основните резултати на проектот. Содржи шест модули, од кои секој се занимава со одредена тема. Темите се движат од вовед во концептите на одржлив развој, методологијата и педагогијата на Образованието за одржлив развој (ООР), потенцијалот на индивидуалното однесување, ООР како образование за граѓанство, улогата на институциите (пристап на целата институција) до начини на комуникација за одржливоста. Сите модули вклучуваат интерактивни, партиципативни и иновативни активности.

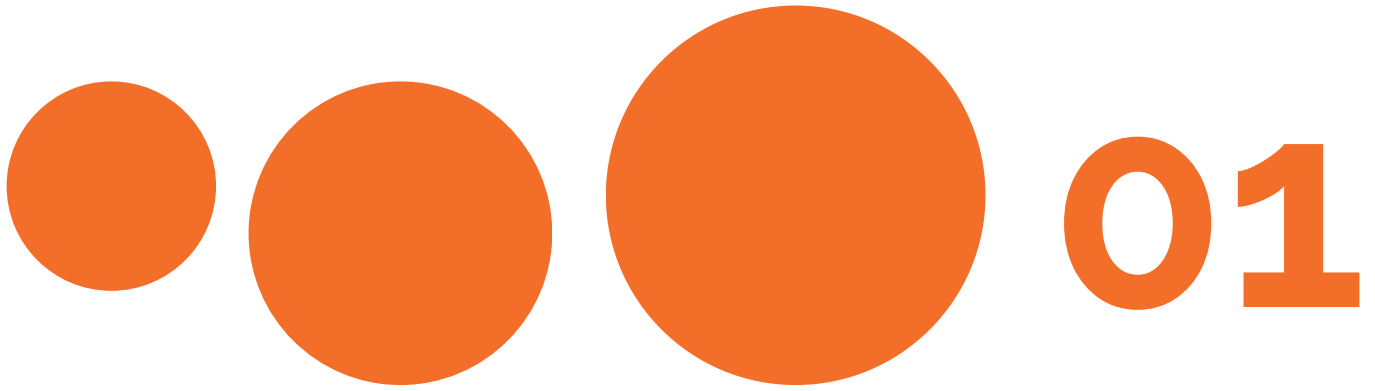
Тие се поврзани заедно за да можат да се користат за поголема лекција. Сепак, секој модул е посебен за да може да се организираат помали работилници. Можно е да се комбинираат активностите на различните модули на таков начин што може да се креираат широк спектар на лекции за различни целни групи.

Сите активности можат да ги користат млади и возрасни од 15 години па нагоре. Целните групи може да се движат од студенти, наставници, претставници на компании, општествени или политички тела. Модулот 2 е исклучок, бидејќи активностите се посебно насочени кон потребите на наставниците и обучувачите, бидејќи тие се фокусираат на методологијата и педагогијата на образованието за одржлив развој.

Едукативните активности вклучени во оваа програма ја одразуваат различноста на организациите и земјите-учеснички. Покрај овој проект, сите партнери, заедно ќе развијат игра за одржливост и интерактивна онлајн платформа. Сите резултати од проектот Sustainability Coaches може да се најдат на веб-страницата на проектот: <https://sustco.csciformazione.eu> и на нашата Фејсбук страница: www.facebook.com/sustainabilitycoaches

Се надеваме дека ќе се обидете, комбинирате и понатаму ќе ги развивате активностите на оваа програма!

Што е
одржлив
развој?

ШТО Е ОДРЖЛИВ РАЗВОЈ?

Денес речиси насекаде го среќаваме поимот одржливост. Во однос на шампони за коса, колачиња, мебел, маици, па дури и крстарења или телеком провајдери - секаде каде што го читаме или слушаме терминот одржливост. Но, што точно значи терминот? Како се дефинира одржливоста и кои се идеите зад неа? Кои концепти и глобални договори се воспоставени и се спроведуваат за да се постигне одржливост? Кои се целите за одржлив развој на Обединетите нации и како ние самите можеме да бидеме активни на патот кон одржливо глобално општество? Овој дел се однесува на овие прашања.

Корените на поимот одржливост потекнуваат од германското шумарство од 18 век. Таму, Oberbergbaumann Hans Carl von Carlowitz го формулирал принципот на сечење само на оние дрвја во шума кои можат повторно да растат во блиска иднина, така што шумата ќе биде зачувана на долг рок. Овој принцип е пренесен и во други сектори: природните ресурси мора да се користат на таков начин што ќе можат да се обноват. Тоа е затоа што природните ресурси на планетата Земја се конечни и затоа не можеме да ги користиме бесконечно. За да ја зачуваме природната основа на нашиот живот и да ја направиме достапна и за сегашните и за идните генерации, не можеме трајно да ги надминеме еколошките граници на Земјата. Сепак, тоа е токму она што се случува во моментот, како што е потврдено на пример со Денот на надминување на Земјата, кој годишно го пресметува Глобалната мрежа за отпечаток. На овој ден од годината човештвото ги исцрпува природните ресурси кои всушност му се достапни за цела година. Тоа е затоа што на Земјата и треба една година за да ја обнови оваа количина природни ресурси. Денот на надминување на побарувачката од биокапацитетот на Земјата во 2023 година е 5 јуни (има големи разлики помеѓу поединечните земји, на пр. Германија: Германија: 4 мај, Кипар: 4 мај; Италија 15 мај, Катар: 10 февруари, Мексико: 31 август, Индонезија: 3 декември, Јамајка : декември).

Одржливиот развој ги зема предвид планетарните граници и ги задоволува потребите на сегашните генерации без да ризикува дека идните генерации нема да можат да ги задоволат сопствените потреби. Оваа дефиниција доаѓа од таканаречениот извештај Брунтланд (Нашата заедничка иднина) на Комисијата за животна средина и развој на Обединетите нации во 1987 година.

На „Конференцијата на Обединетите нации за животна средина и развој“ во Рио де Жанеиро во 1992 година, беше усвоена дефиницијата, а концептот за одржлив развој беше препознаен како меѓународен политички водечки принцип. Таму, меѓу другото, беше усвоена Агенда 21, сеопфатна програма за развој и акциска политика за животната средина за 21 век. Основно за ова беше признанието дека економскиот раст, социјалната правда и одржливоста на животната средина не можат да се разгледуваат изолирано. Овој принцип е усвоен во различни модели на одржливост. На пример, постои модел со три столба или триаголник на одржливост (екологијата, економијата и социјалните прашања се подеднакво важни како основата на одржливоста).

Во моделот на вкрстување, екологијата, економијата и социјалните прашања се преклопуваат, а меѓусекционалноста ја обликува одржливоста и ги нагласува врските и меѓузависноста помеѓу трите аспекти. Во приоритетниот модел, екологијата има приоритет бидејќи социјалната заедница и економијата не се можни без функционален екосистем. Но, освен овие теоретски модели, постојат и многу практични концепти и филозофии на животот кои ја вклучуваат идејата за одржливост. На пример, концептот на Дobar живот (Буен Вивир), кој доаѓа од домородците на Латинска Америка. Ги зема предвид потребите на поединците, како и заедницата и природата. Кали Зои беше инкорпорирана во уставите на Еквадор и Боливија во 2009 година. Друг пристап, чии корени исто така одат далеку наназад, е теоријата на Земјината демократија како политичко движење и алтернатива на неолибералниот економски систем. Понатаму, алтернатива на сегашниот економски систем е идејата за пост-растечко општество.

По конференцијата во Рио во 1992 година, следеа и други меѓународни конференции. Обединетите нации ги усвоија Милениумските развојни цели (МРЦ, 2000-2015) и конечно, во септември 2015 година, Агендата за 2030 година со своите 17 цели за одржлив развој (ЦОР). За разлика од МРЦ, кои главно беа адресирани до земјите од југот, ЦОР подеднакво важат за сите земји. Затоа, и земјите од глобалниот север имаат одговорност да постапат соодветно. ЦОР имаат за цел човечки живот со достоинство и зачувување на природната основа на животот. Се разгледуваат аспектите како што се родовата еднаквост, пристапот до медицинска нега и образование, како и мирот, заштитата на биолошката разновидност и борбата против гладот и сиромаштијата.

На глобалната заедница и претстои уште долг пат за да ги постигне целите до 2030 година. Ова ќе бара големи меѓународни напори. Граѓанското општество исто така дава многу важен придонес во оваа насока. Низ целиот свет, луѓето веќе работат кон универзално праведно и одржливо глобално општество. Постојат бројни можности да бидете активни и секој може да направи нешто. Покрај пренесувањето на основните знаења, следните четири методи нудат и можност за размислување и развој на нашите сопствени идеи за акција.

Референци/понатамошно читање

International Institute for Sustainable Development: Sustainable Development: <https://www.iisd.org/mission-and-goals/sustainable-development>

Keiner, Marco; ETH Zürich (2005): History, definition(s) and models of sustainable development. Достапно на: <https://www.researchcollection.ethz.ch/bitstream/handle/20.500.11850/53025/eth-27943-01.pdf>

Earth Overshoot Day: <https://www.overshootday.org/>

United Nations (1987): Report of the World Commission on Environment and Development: Our Common Future. Достапно за симнување на различни јазици на: <https://digitallibrary.un.org/record/139811#record-files-collapse-header>

United Nations, Department of Economic and Social Affairs Sustainable, Development: Sustainable Development Goals: <https://sdgs.un.org/goals>
Project Everyone: The Global Goals: <https://www.globalgoals.org/>

» Започнете со разгледници «

Цели

- Вовед во темата одржливост.
- Појаснување на термините: Што е одржливост?

Детали за активноста

- Материјали: (картичките мора да бидат повеќе од учесниците)
- Времетраење: (+ 40-60 минути по избор)
- Големина на групата: 5-25 луѓе

Насоки

- Учесниците седат во круг од столчиња. Во средината се картичките
- Фацитаторот бара од учесниците да изберат по една картичка на прашањето „Што подразбирате под одржливост?“.
- Сега учесниците ги покажуваат своите картички една по друга. Објаснуваат зошто ја одбрале таа картичка и одговараат на прашањето.
- Фацитаторот ги запишува клучните точки на картичките за модерирање и ги става на табла со иглички.
- Потоа сите гледаат на таблата и размислуваат за резултатот.
- Конечно, фацитаторот може да го објасни поимот одржливост и да даде општа дефиниција.

Продолжување на чекорите (опционално):

- Потоа учесниците формираат мали групи (3-6 лица). Фацитаторот објаснува дека постојат различни концепти и модели во кои одржливоста игра улога. На пример, одржливоста е еден од најважните примери што постојат во однос на одржливоста: Добро живеење, Демократија на Земјата, Планетарни граници, Негативен раст, Модел на крофна итн.
- Секоја работна група избира концепт/модел и истражува информации за него онлајн.
- учесниците потоа се собираат во големата група и ги презентираат своите резултати. Во зависност од достапното време, тоа може да се направи во различни формати (предавање, PowerPoint презентација, постер, квиз итн.).

Совети за фасилитаторот

- Важно е учесниците да имаат неколку картички за да изберат. Картичките можат да бидат многу различни. Тие можат да покажат конкретни работи, да содржат изреки или слогани, да имаат очигледна референца на темата или да бидат апстрактни и да ја поттикнуваат имагинацијата.
- Наместо картички, во средината може да има и предмети.
- При поставувањето на картичките со клучните зборови на учесниците, Фасилитаторот веќе може да ги подреди, на пр. според трите димензии на одржливост: екологија, економија и социјални прашања.
- Фасилитаторот треба да се погрижи на крајот на активноста сите учесници да знаат што значи терминот „одржливост“.
- Ако нема многу време на располагање, може да биде корисно во истражувачкиот труд да се наведат една или две веб-страници по мала група каде што можат да најдат информации за релевантниот концепт/модел.

Евалуација

- Дали научивте нешто ново за одржливоста? Ако е така, што?
- Изборно: Дали беше лесно да се најдат информации за моделот/концептот на интернет?

Материјали за поддршка и додатни информации

Дефиниција за „одржливост“

UCLA Sustainability: What is sustainability? (Video) <https://www.youtube.com/watch?v=zx04Kl8y4dE>

International Institute for Sustainable Development: Sustainable Development
<https://www.iisd.org/mission-and-goals/sustainable-development>

Keiner, Marco; ETH Zürich (2005): History, definition(s) and models of sustainable development;
Достапно на:
<https://www.researchcollection.ethz.ch/bitstream/handle/20.500.11850/53025/eth-27943-01.pdf>

Концепти/модел:

Fatheuer, Thomas; Heinrich-Böll-Stiftung (2011): Buen Vivir. A brief introduction to Latin America's new concepts for the good life and the rights of nature; Достапно на:
https://www.boell.de/sites/default/files/Buen_Vivir_engl.pdf

Shiva, Vandana; Bloomsburycollections.com (2005): Principles of Earth Democracy;
Достапно на:
<https://www.bloomsburycollections.com/book/earth-democracy-justice-sustainability-and-peace/principles-of-earth-democracy>

Asher, Claire; mongabay.com (2021): The nine boundaries humanity must respect to keep the planet habitable; Достапно на:
<https://news.mongabay.com/2021/03/the-nine-boundaries-humanity-must-respect-to-keep-the-planet-habitable/>

degrowth.info: What is degrowth?
<https://degrowth.info/degrowth>

Cheung, Jordan; earth.org (2021): What is doughnut economics?; Достапно на:
<https://earth.org/what-is-doughnut-economics/>

» Квиз за одржливост «

Цели

- Подлабоко истражување на одржливоста.
- Запознајте се со различни аспекти и содржини на темата одржливост

Детали за активноста

- Материјали: три листови хартија со број на секој (1, 2, 3).
- Времетраење: околу 20-30 минути во зависност од големината на групата
- Големина на групата: 5-25 луѓе

Насоки

- На еден ѕид (или во три агли од собата) закачете ги трите картички со броевите 1, 2 и 3 на доволно растојание.
- Фацилитаторот сега го поставува првото квиз прашање со трите можни одговори. учесниците размислуваат кој одговор е точен и стојат до соодветниот број.
- Фацилитаторот го дава точниот одговор, накратко го објаснува и го поставува следното квиз прашање.
- Учесниците можат да добијат по еден поен по точен одговор. Лицето со најмногу поени победува.

Варијација:

- Учесниците формираат групи (3-5 лица). Секој тим седи на маса и добива три мали картички со број на секоја (1, 2, 3).
- Фацилитаторот го поставува првото квиз прашање со трите можни одговори. учесниците се консултираат во своите групи. Секоја група одлучува за одговор и ја чува соодветната картичка.
- Фацилитаторот го дава точниот одговор, накратко го објаснува и го поставува следното квиз прашање.
- Тимовите добиваат по еден поен по точен одговор. Тимот со најмногу поени победува.

Совети за фацилитаторот

Важно е фацилитаторот накратко да ги објасни точните одговори. Доколку е потребно, фацилитаторот може да прикажува и фотографии, графики или видеа.

Евалуација

- Дали научивте нешто ново за одржливоста? Ако е така, што?
- Имаше ли нешто што те изненади?
- Зошто мислите дека глобалната одржливост сè уште не е постигната?
- Дали имате желба? Имате услов за политичари, фирми итн.

Материјал за поддршка и повеќе информации

Прашањата за квиз може да се најдат во делот „Материјали“ на крајот од наставната програма.

» Игра со глобална дистрибуција«

Цели

- Да се препознаваат глобалните меѓусебни врски и нерамномерната распределба на добра/користење ресурси.
- Да се направат апстрактни податоци и опипливи факти.

Детали за активноста

- Материјал: предмети за симболизирање на основни броеви, табела со броеви.
- Времетраење: 45 минути
- Големина на групата: 10-25 луѓе

Насоки

- На подот е голема светска мапа. Алтернативно, може да има знаци со имињата на континентите на подот.
- Во следната игра, учесниците можат да визуелизираат различни параметри (население, светски приход/брuto домашен производ, емисии на CO₂) и да ги направат разбирливи со поставување или дистрибуција на предмети на карта на светот. Тие работат заедно, а не еден против друг.

Население во светот

- Фацитаторот објаснува дека учесниците претставуваат 100% од светската популација и бара од нив да се поделат на континенти според нивната распределба на светското население.
- Откако учесниците ќе се постават, фацитаторот ја покажува правилната дистрибуција користејќи ја табелата (види додаток).
- Учесниците соодветно ја коригираат нивната распределба.

Бруто домашен производ (БДП):

- Секој ученик сега добива парче бонбона (или столче, паричка за виртуелни пари итн.). Фацитаторот бара од учесниците да ги поделат бонбоните (или столчињата, монетите) на континентите според тоа како ја проценуваат процентуалната распределба на светскиот приход.
- Фацитаторот ја објавува правилната распределба и учесниците соодветно ја корегираат нивната распределба.

t

Емисија на CO₂:

- Секој учесник добива балон или нешто друго. Фацитаторот бара од нив да ги дистрибуираат балоните на континентите според процентуалната распределба на глобалните емисии на CO₂.
- Повторно, фацитаторот ја објавува точната распределба и учесниците соодветно ја коригираат нивната распределба

Совети за фацитаторот

- Во текот на играта, фацитаторот треба постојано да ја истакнува распределбата по глава на жител на параметрите (во однос на населението, симболизирана од учесниците на континентите).
- Завршната евалуација е важна и му треба доволно време.

Евалуација

За време на евалуацијата, може да се дадат спонтани изјави за забележаните разлики во распределбата на различните параметри. Сега фацитаторот може да праша за причините и ефектите, како и за можните причини за неточните проценки.

Можни прашања може да бидат:

- Што мислите за оваа дистрибуција?
- За кои параметри би очекувале различни бројки? Зошто? Каква улога играат медиумските извештаи, предрасудите и вашите сопствени „слики во главата“?
- Што ве изненади најмногу?
- Кои се причините за оваа нерамномерна распределба?
- Како дојде до оваа распределба на богатството во светот? Кои процеси во историјата придонесоа за ова?
- Какви врски гледате помеѓу различните параметри?
- Како се поврзани богатството и потрошувачката на ресурси во различни региони во светот?
- Зошто сè уште не е возможна поправедна распределба на светското богатство, и што би било потребно за да се постигне тоа?

МАТЕРИЈАЛ ЗА ПОДДРШКА И ПОНАТАМОШНИ ИНФОРМАЦИИ

Овој метод е изменет и преземен од:

Fairbindung/Konzeptwerk neue Ökonomie: Endlich Wachstum

<https://www.endlich-wachstum.de/kapitel/die-globale-dimension/methode/wir-spielen-welt/> Тука е достапна и пресметковна табела (Excel) со која бројот на луѓе за секој параметар според процентуална распределба.

Детални инструкции на англиски се достапни овде:
<https://peerleader.org/workshops/weltspiel/>

Цели

- Да се вклучите со ЦОР (Цели за одржлив развој) и вашиот сопствен потенцијал за ангажман.

Детали за активноста

- Материјали: (алтернативно: печатени SDG икони), картички со прашања, картички за пишување, пенкала, по избор голем лист бела хартија.
- Времетраење: 40 минути
- Големина на групата: 10-25 луѓе

Насоки

- Во зависност од знаењето на учесниците, фацитаторот може да прикаже кратко видео како вовед во темата „Цели за одржлив развој“, на пр. „Ние луѓето за глобалните цели“ (<https://www.youtube.com/watch?v=RpqVmvMCmpo>).
- Сега учесниците формираат мали групи. Секој тим добива 17 блокови за SDG (алтернативно: печатени SDG икони), парче хартија со следните прашања (а во случај на отпечатени SDG икони по желба голем лист бела хартија).
- Во првиот чекор, фацитаторот бара од учесниците да разговараат за прашањата напишани на хартијата. Тие можат да ги постават градежните блокови или печатените икони на таков начин што ќе ја претстават нивната дискусија и размислувања (може да се создадат редови, пирамиди, мрежи итн.). Доколку се користат отпечатените икони, учесникот може да ги постави на голем лист хартија и да нацрта поврзувачки линии на хартијата.

Прашањата може да бидат, на пример:

- Дали постои цел (или цели) што ги сметате за поважни? Зошто?
- Со кои други цели се поврзани?
- Кои цели мислите дека се контрадикторни?
- Која е важноста на вашата најважна цел за вас/за вашата заедница/за вашата земја?

Малите групи потоа ги презентираат своите резултати пред останатите.

- Во вториот чекор, учесниците повторно се среќаваат во нивните мали групи. Фацилитаторот ги насочува повторно да ги разгледаат ЦОР и да разговараат за следните прашања. Тие пишуваат клучни точки на картичките.
- Како можете да придонесете за постигнување на ЦОР?
- Каква улога игра ангажманот на граѓанското општество?
- Дали знаете како можете и самите да се вклучите? Кои од нив?
- Дали сте активни или познавате некој што е?
 - Потоа, малите групи повторно ги презентираат своите резултати на пленум. Почнува една група и ги закачува картичките со клучните точки што ги собрале. Следниве групи продолжуваат исто.
 - Фацилитаторот повторно го сумира целокупниот резултат и ги посочува различните начини на вклучување, на пр. демонстрирање, потпишување петиции, гласање на избори, вклучување во граѓанска организација, вклучување во политика, активирање во сопственото соседство.

Совети за фацилитаторот

- Фацилитаторот треба да се погрижи во чекор 2 да не е споменато само индивидуалното (потрошувачко) однесување. Добро е да стане збор и за можности за политички и граѓански ангажман!
- Фацилитаторот треба да се погрижи учесниците да не бидат под притисок или возбудени. Треба да биде јасно дека никој не мора да биде „совршен“, и дека секој го има потенцијалот да направи разлика и секоја акција, без разлика колку е мала, е важна.

Евалуација

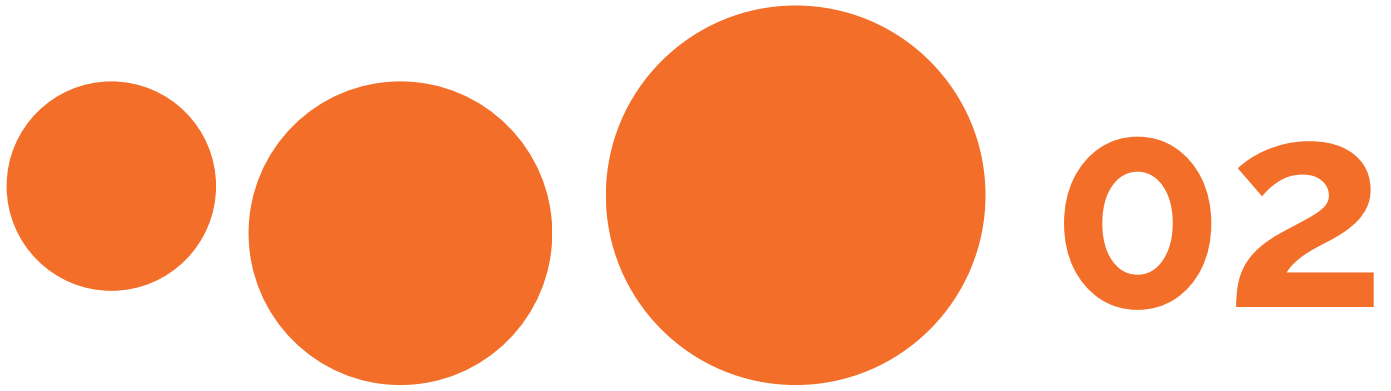
- Што забележувате кај вашите „резултати“?
- Дали беше лесно да се договориме во малата група? Што разговаравте?
- Какви идеи собравте за начини да се вклучите? Дали знаете други примери?
- Како ја оценувате ефективноста на ангажманот на граѓанското општество во постигнувањето на ЦОР?
- Зошто?

Придружен материјал и дополнителни информации

Овој метод е инспириран од работилницата „Цели за одржлив развој“ во:

Verein Niedersächsischer Bildungsinitiativen e.V.: #weltenwechslerontour – Mit dem Bildungsrucksack durch die Welt. Материјал за ehemalige Freiwillige zur Planung und Ausgestaltung von Workshops (Автор: Кристина Кастиљон)

<https://welten-wechsler.de/wp-content/uploads/Broschuere-Rucksack.pdf>

Методологија и дидактика за образование за Одржлив Развој

МЕТОДОЛОГИЈА И ДИДАКТИКА ЗА ОБРАЗОВАНИЕ ЗА ОДРЖЛИВ РАЗВОЈ

Да се овозможи добар живот во недопрена средина, во мир и со еднакви можности за сите луѓе ширум светот - ова е она на што се обврза глобалната заедница со Целите за одржлив развој (SDGs). Но, како може оваа промена кон глобално праведно и одржливо светско општество да успее? Само техничките иновации или индивидуалното однесување на потрошувачите нема да го донесат тоа. Општествените структури, моделите на размислување и однесување мора да се променат. Луѓето мора да бидат способни да размислуваат за алтернативи и да развијат нови пристапи за решенија. Тие мора да станат активни, на пр. да ги потсетуваат политичарите и претприемачите на нивната одговорност и да бараат права.

Образованието за одржлив развој (ООР) е од особено значење и улога во овој контекст. Целта на таквото образование е да ги мотивира и овозможи луѓето активно да учествуваат во обликувањето на светското општество во смисла на одржлив развој и да се здобијат со соодветните компетенции, кои можат да се поделат во три области: препознавање (на пр. стекнување знаење) - оценување (на пр. критичка рефлексивност, промена на перспективата) - Глумење (на пр. учество и кокреација).

Политичките и структурните промени, т.е. трансформативната акција, се предуслов за промената да успее - а образованието мора да ја промовира оваа трансформативна акција. Ова е заклучокот на авторите на програмата на УНЕСКО „Образование за одржлив развој: кон постигнување на SDGs“ (ESD за 2030 година), која беше усвоена од Обединетите нации на крајот на 2019 година. Во неа се наведени најитните глобални предизвици на нашите време и објаснува како треба да одговориме на нив преку едукација. Појдовна точка е реализацијата дека образованието сè уште не доведе до итно потребната општествена промена кон одржлив и праведен свет. Затоа, централното прашање е како учесниците можат да бидат охрабрени и овозможени да преземат трансформативна акција. Програмата за ООР на УНЕСКО за 2030 година идентификува голем број појдовни точки и препораки за акција. Се препорачува да се земат предвид формалното, неформалното, неформалното и доживотното учење. Треба да се стимулира критичкото размислување, како и емпатијата и сочувството и одразот на вредностите. Во овој контекст, упатувањето на сопствениот животен контекст е исто толку важно како и вклучувањето на средината за учење и создавањето простори за експериментирање, како и моментите на иритација кои овозможуваат да се напуштат сопствените зони на удобност или старите обрасци на размислување и однесување. Треба да се доживее самоефикасноста и луѓето треба да се овластат да преземат акција и да помогнат во обликувањето на општеството во кое живеат.

Од ова може да се извлечат следните барања за методолошкиот и дидактичкиот дизајн на ООР, на пример:

- **Улога на наставниците/фацитаторите:** Тие преземаат придружна и фацитаторска улога. Користејќи иновативни методи, тие ги поддржуваат учесниците да можат да учествуваат во обликувањето на промената кон одржлив развој (сп. ООР 2023, стр. 30).
- **Улогата на учесниците:** учесниците се независни и компетентни личности кои веќе имаат знаење и кои се надоврзуваат на сопствените искуства. Важно е да се поддржат во градењето на компетенциите и да се создадат можности за вмрежување и учење едни од други.
- **Атмосфера за учење/простор за учење:** ООР вклучува и создавање пријатна атмосфера за учење и користење на просторите за учење на таков начин што, на пример, се стимулираат различни сетила и се стекнуваат искуства. Просторите за учење исто така треба да ја одразуваат одржливоста така што „учесниците учат како живеат и го живеат она што го учат“ (ESD 2030, стр.28).
- **Учење со глава, рака и срце:** ESD се однесува на различни сетила. Учењето е когнитивно, како и практично и емоционално.
- **Разновидност на методи:** Иновативни и разновидни методи се користат во ООР на начин ориентиран кон целната група. Тие ги поддржуваат учесниците да разберат сложени контексти, да формираат мислења, да бидат креативни, да развиваат визији за иднината, да разменуваат идеи меѓу себе, да размислуваат за себе итн.
- **Простори за учење и соработки:** Учењето не е ограничено на училница. Вклучени се и други места, луѓе и институции. На пример, можно е искусствено учење на фарма или соработка помеѓу училиште и граѓанска организација.
- **Интердисциплинарно учење:** Интердисциплинарното и меѓутематското учење овозможува препознавање на врските и справување со сложеноста.
- **Промена на перспектива:** ООР вклучува различни перспективи. На овој начин, учесниците доживуваат дека нивниот поглед на светот не е единствената вистина.
- **Поставување прашања:** ООР ги охрабрува луѓето критички да ги преиспитуваат фактите и околностите.

Активностите опишани во овој модул се однесуваат на прашањата за тоа како и што луѓето треба да научат или да не учат за да бидат мотивирани и овластени да преземат трансформативна акција.

Методите се наменети да им помогнат на луѓето да се вклучат во сопствената образовна работа, на пример, во смисла на препораките на УНЕСКО за акција, да размислуваат за тоа, да вклучат нови перспективи во него и, доколку е потребно, да го редијајнираат - така што ќе придонесе за промена кон глобално праведно и одржливо светско општество.

Референци/понатамошно читање

UNESCO (2021): Education for Sustainable Development: Towards achieving the SDGs (ESD for 2030): <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000374802.locale=en>

UNESCO (2021): Education for sustainable development for 2030 toolbox: <https://en.unesco.org/themes/education-sustainable-development/toolbox>

» Мои сопствени искуства за учење «

Цели

- Воведување во темата трансформативно учење за одржлив развој
- Рефлексија на сопствените искуства за учење и препознавање на услови за успех во трансформативното учење

Детали за активността

- Материјал: Хартија со прашања (види дел за материјал), доколку е потребно пенкала и хартија за цртање (види варијација)
- Времетраење: 90 минути
- Големина на група: 5-20 лица

Насоки

- Фацилитаторот бара од учесниците да се соберат во парови и да прошетаат за да разговараат за следново прашање:
- Размислете за историјата на вашиот живот - што ве прави посебни? Кои лични (учење) искуства, станици во животот, луѓе предизвикаа трајна промена во вашите модели на вредности, размислување и однесување?
- По 20 минути, учесниците повторно се собираат и формираат мали групи (3-4 лица, ако е можно оние кои претходно оделе заедно не треба да бидат во мала група). Во малите групи, учесниците ги презентираат своите мисли еден на друг. На прашањето „Што и како треба да учиме / како треба да изгледа образованието за да биде трансформативно?“, тие собираат генерализирани фактори кои го фаворизираат трансформативното учење. Тие ги пишуваат своите клучни зборови на картички.
- По околу 20 минути, учесниците повторно се собираат и ги презентираат своите резултати на пленум. Фацилитаторот ги закачува картичките со клучните точки и ги подредува, на пример, според методологија/дидактика, формати, содржини, простори за учење, улогата на фацилитаторот итн.
- Конечно, фацилитаторот уште еднаш го сумира резултатот и објаснува различни услови за успех за трансформативно учење.

Варијација (по избор): Раскажување

- Наместо да одат на прошетка во парови, учесниците можат сами да размислуваат за својата историја во првиот чекор и да го визуелизираат со цртање река (опис на задачата во делот материјал).
- Потоа тие можат или да се соберат во мали групи како што е опишано погоре или да ги споделат своите приказни на пленум. Секој човек има 5 минути да зборува. Другите слушаат, нема прашања или коментари. Фацитаторот го следи времето и му се заблагодарува на раскажувачот после секоја приказна.
- По ова ќе следи размена на следниве прашања:
Како го доживеавте ова конкретно раскажување? Какво беше вашето расположение? Што ве допре? Како се испреплетуваат нашите приказни?
- По кратка пауза, учесниците продолжуваат да работат во мали групи како што е опишано погоре и тогаш на пленум се составуваат условите за успех за трансформативно учење.

Совети за фацитаторот

t

- Важно е да се создаде атмосфера на доверба, особено за опцијата 2. Учесниците сами одлучуваат што сакаат да споделат од нивната лична животна приказна, а што не сакаат да споделат.
- Фацитаторот на крајот треба да ги сумира условите за успех за трансформативно учење, вклучувајќи ги различните области како што се содржината, методологијата, форматите, просторите за учење, улогата на фацитаторот итн.

Евалуација

- Како ви се допадна вежбата?
- Дали научивте нешто ново за трансформативното учење?
- Што те изненади?
- Дали знаете некои примери на трансформативно учење во пракса?

Придружни материјали/понатамошно учење

Листот со прашања/задачи може да се најде во делот за материјали на крајот од наставната програма.

World Café за ООР

Цели

- Да добиете подлабоко разбирање на принципите и концептите на ООР со учество во дискусии поврзани со темата.
- Да ги подобрите вештините за комуникација и соработка преку активно слушање, јасно артикулирање на вашите идеи и соработка на заеднички прашања.

Детали за активноста

- Материјал: Маркери
- Времетраење: 45-60 минути
- Големина на групата: 9-30 луѓе

Насоки

- Три маси се распоредени низ просторијата, а фасилитаторот го дели тимот во три мали групи. Секоја група седи по случаен избор околу маса. Потоа фасилитаторот задава прашање на секоја табела, на пример: „Кои теми може да ги обработува ООР“ „Кои методи и формати мора да ги преземе образованието што промовира знаење, расудување и акциони вештини за одржлив развој?“ со цел да се промовира ООР?“ „Како можеме да дизајнираме простори за учење за да промовираме ООР?“ итн.
- На секоја маса, фасилитаторот поставува маркери и бел флипчарт/празен постер, како „чаршаф“, на кој е напишано едно од прашањата. Подоцна, малите групи ги пишуваат своите размислувања користејќи клучни зборови. Закуски и пијалоци може да се обезбедат на масата за да се создаде „атмосфера во кафе-куќа“.
- Учесниците се делат на три мали групи со еднаква големина. Секоја група зазема место на една од масите.
- Фасилитаторот им објаснува на учесниците дека ќе има три (или четири) рунди на дискусија. Малите групи ќе разговараат за соодветното прашање на табелите (15-20 минути) и ќе ги запишат централните мисли во клучни зборови на постер.
- Кога ќе истече времето, фасилитаторот испушта звук или сигнал за да покаже дека е време да се сменат и да одат на друга маса.

- Хартијата останува на масата, а групите ги менуваат табелите. Единствениот човек кој останува на масата за целиот тек на дискусијата е домаќинот. Домаќинот се избира на почетокот на првото коло во соодветните мали групи.
- Во следниот круг, домаќинот ги поздравува новите учесници, дава кратко резиме на она што беше дискутирано во претходната рунда и резимира каде имало договор и несогласување помеѓу претходната група(и) на масата. Потоа, учесниците продолжуваат со работа на она на што претходната група веќе работела..
- По три (или четири) рунди, секоја група се занимаваше со секоја тема еднаш.
- Конечно, домаќините ги презентираат резултатите на нивниот постер на целата група во пленарна сесија.

Совети за фацитаторот

- Управувајте со времето: следете го времето и потсетете ги учесниците кога е време да се префрлат на следната табела. Погрижете се секоја група да има доволно време да разговара за прашањето и да ги напише своите размислувања на постерот.

Евалуација

- Како активноста ви помогна да ја истражите и размислувате темата за ООР?
- Што научивте од разговорите со другите луѓе на вашата маса?
- Дали откривте нови перспективи или сознанија за ООР што не сте ги разгледале претходно?

»Моја сопствена активност за учење«

Цели

- Да се подобри знаењето на учесниците за ООР
- Да се примени наученото и учесниците да се ангажираат со ООР во сопствени проекти

Детали за активността

- Материјал: Печатени извадоци од патоказот „ESD за 2030 година“
- Времетраење: 15 минути за читање, 10 минути за индивидуална рефлексива, 30-40 минути за креирање на активността и 10-15 минути за размислување
- Големина на групата: 6-25 лица

Насоки

- Фацилитаторот дистрибуира печатени извадоци од патоказот „ОСР за 2030“ до учесниците за читање. Алтернативно, воведниот текст на овој модул може да се дистрибуира.
- По читањето на извадоците, фацилитаторот бара од учесниците да замислат: „Сега е 2030 година. Вашата организација штотуку освои награда за иновативен образовен проект кој многу придонесува за одржливи промени. Новинарот сака да напише статија за тоа и треба креативно да ги претставите најважните аспекти на постер“.
- За ова, фацилитаторот бара од учесниците да работат во првиот чекор индивидуално и тивко на следните прашања:
- На кој начин вашиот образовен проект се издвои од вашите претходни понуди? Што точно се разликува од денес (содржина, форми на учење, методи, вклученост на целните групи итн.)? Што ве прави особено горд или среќен? Што направивте за овие промени? Што беше лесно? Што беше тешко? Кој беше вклучен - на кој начин - во развој и имплементација на едукативниот проект? Учесниците можат да земат белешки за нивните размислувања во клучни зборови. Важно е да се каже дека нема правилни или погрешни одговори и дека ќе ја остават нивната фантазија да тече.
- Во следниот чекор, учесниците формираат мали групи и во секоја група развиваат креативен постер за иновативен проект за ООР. За ова, Фацилитаторот бара од нив да ги споделат своите индивидуални размислувања со другите учесници во групата.

- Како водич за дискусијата, фацитаторот може да подели матрица/ платно што содржи различни аспекти на процесот на учење како што се:
 - содржина и мотивација за проектот
 - цели на учење
 - целни групи
 - улога на наставникот
 - средина за учење
 - ресурси
 - поддржувачки аспекти
 - предизвици и стратегии за нивно надминување
 - конкретни активности
 - првите чекори
 - партнери за соработка
- Фацитаторот ги охрабрува учесниците да развијат креативен постер кој ги објаснува нивните идеи за иновативен проект за ООР не само со зборови. По комплетирањето на постерите, групите ги презентираат своите резултати на пленарна сесија. Останатите учесници даваат пофалби и конструктивна повратна информација.

Совети за фацитаторот

- Можете да промовирате конструктивна повратна информација: Како фацитатор, важно е да се создаде безбедна и почитувана средина за повратни информации, каде што учесниците се чувствуваат удобно да ги споделат своите мислења и да добијат конструктивна критика.

Евалуација

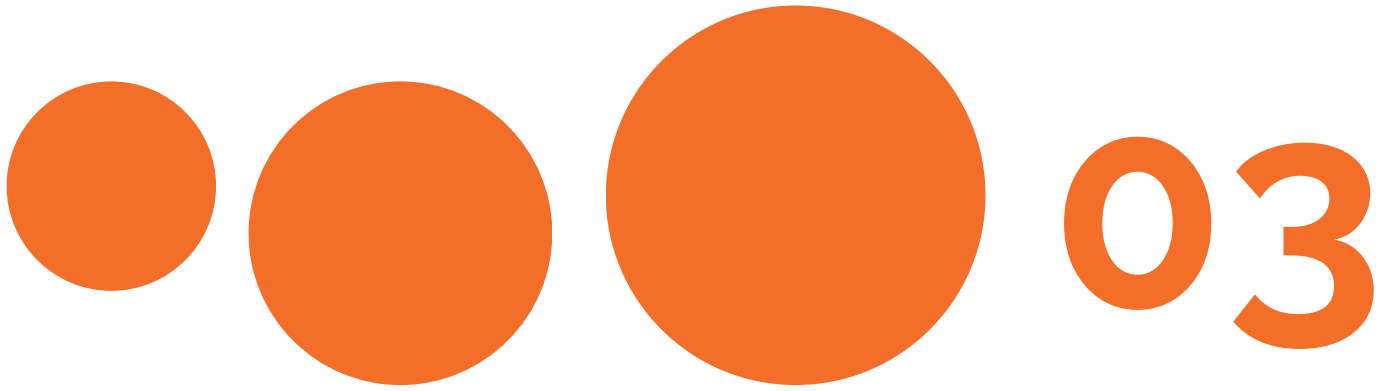

- Како читањето на извадоците од патоказот „ООР за 2030“ ви помогна да ги разберете целите и задачите на активноста за учење?
- Со какви предизвици се соочивте кога креиравте сопствена активност за учење и како ги надминавте?
- Како можете да ги примените научените лекции за време на оваа активност на вашиот сопствен професионален развој и тековно патување за учење?

ПРИДРУЖНИ МАТЕРИЈАЛИ/ПОНАТАМОШНО ЧИТАЊЕ

Ова е врската до патоказот:
<https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000374802>

Резиме на патоказот може да се најде на страница 3, повик за акција на страници 5-10, дефиниција за тоа што е ООР за 2030 година, неговите цели и клучни карактеристики на страници 11-18. Текстовите се кратки и лесни за читање. Фацитаторот може да избере што е погодно за групата учесници.

**Улога и
МОЖНОСТИ на
ИНДИВИДУАЛНО
однесување
за ОДРЖЛИВ
развој**

УЛОГА И МОЖНОСТИ НА ИНДИВИДУАЛНО ОДНЕСУВАЊЕ ЗА ОДРЖЛИВ РАЗВОЈ

Важни промени во општеството, или какви било промени на тој начин, не можат да се замислат без индивидуална промена. Имајќи предвид дека луѓето не секогаш ги усогласуваат своите вредности со нивното покажано однесување поврзано со одржливоста, индивидуалната одржливост останува контроверзна тема. Всушност, ова е првиот чекор кон создавање цврста основа за преземање акција. За да може едно општество да напредува во својот еколошки, економски и социјален аспект, поединците кои го составуваат треба да се стремат да бидат поодржливи во сите аспекти од нивниот секојдневен живот. Многу аспекти промовираат индивидуално однесување кон одржливост. Индивидуалното однесување создава основа за акција, но исто така ја води нашата способност да работиме еден со друг за да донесуваме одлуки кои го потврдуваат животот. Но, што се „одржливи поединци“?

„Одржливите поединци се карактеризираат со создавање хармонија, меѓусебна поврзаност и релативно високи нивоа на самосвест во нивните вредности, мисли, однесувања и постапки, како и со континуиран индивидуален развој на нивните физички, емоционални, социјални, филозофски и интелектуални капацитети. Индивидуалната одржливост вклучува добро развиен и докажан систем на вредности кој ја препознава важноста и меѓусебната поврзаност на сите глобални биолошки и социјални системи и нашето соодветно место во нив“.

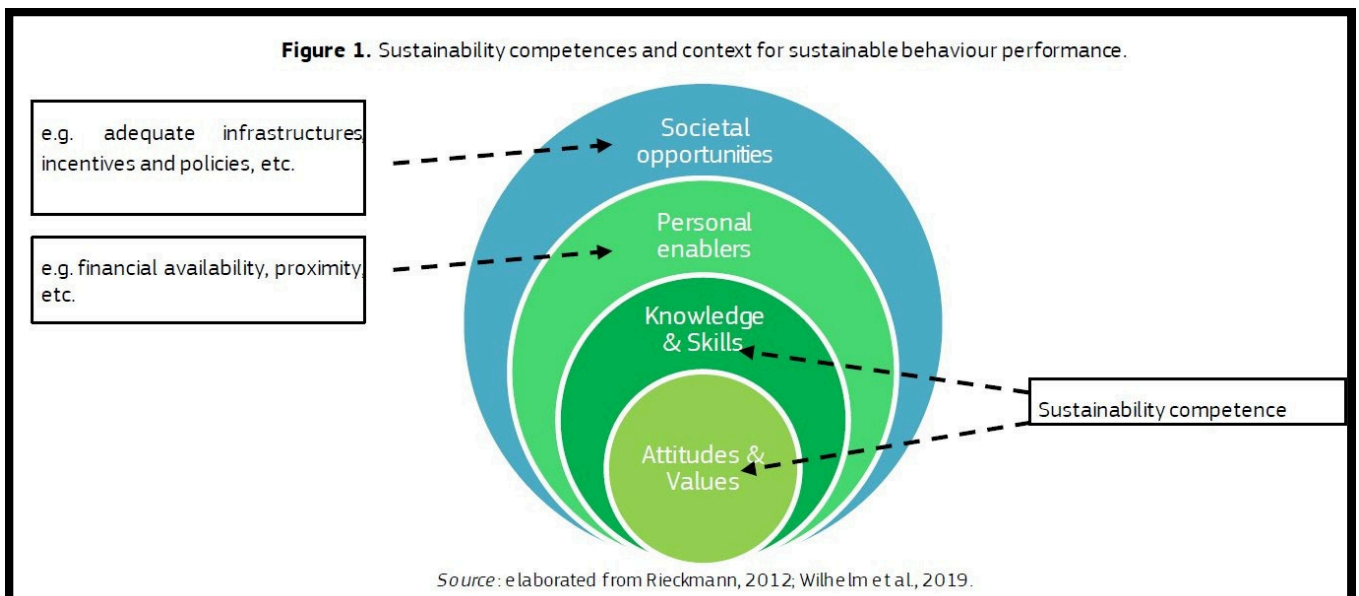
(Jesse B. Pappas & Eric C. Pappas, 2014)

Некои од ставовите што може да се препознаат кај поединците со компетенции за одржливост се дека тие се посветени на намалување на потрошувачката на материјали или се љубопитни и испитувачки за врските помеѓу животната средина, човечката акција и одржливоста. Друг пример може да биде дека лицето се залага за индивидуална и колективна грижа за оние кои имаат потреба и за планетата.

Деновиве сите зборуваат за одржливо однесување, но многу малку луѓе го практикуваат. Која е причината зад сето ова? Често не станува збор за знаење. Се разбира, луѓето имаат различни нивоа на стекнато знаење во врска со одржливиот развој во текот на нивниот животен век. Сепак, во последната деценија, како што темата за одржливост станува сè попопуларна, тие можат лесно да се информираат неформално, преку уметност, наука или која било содржина објавена на интернет што ја покрива оваа тема и за неа многу се дискутира и во медиумите. Изгледа дека луѓето се навикнати или можеби само научиле во текот на својот живот да дејствуваат на непосредните закани, но не и на оние кои имаат акумулирано ефекти врз нивните животи и човештвото воопшто. Друга причина може да биде тоа што на луѓето им е полесно да останат во нивните комфорни зони и да продолжат со нивните секојдневни навики како што ги стекнуваат порано во нивниот живот. Потребна е храброст, вистинска љубопитност и веројатно чувство на општа грижа за човештвото, животната средина и идните генерации, како и отворен ум, за да се учествува во одржлива акција.

Постои еден термин кој често се појавува во терминологијата за одржливост, а тоа е компетенции за одржливост. Тоа е широк поим, но генерално, може да се објасни како „месечно поврзан збир на знаења, вештини, ставови и вредности кои овозможуваат ефективно, отелотворено дејствување во светот во однос на реалните проблеми за одржливоста, предизвиците и можности, според контекстот“ (Wiek et al., 2011; Redman & Wiek, под преглед; УНЕСКО, 2007). Ова е нешто на што може да се работи во образовните услови.

Сликата подолу покажува кои фактори се неопходни за одржливо однесување. Потребни се компетенции за одржливост како ставови, вредности, знаења и вештини. Но, исто така е важно да се види дека и личните овозможувачи играат клучна улога, како финансиската достапност. Понекогаш одржливото однесување е поскапо на краток рок. И конечно, усвојувањето на одржливо однесување бара голем број општествени можности кои им овозможуваат на луѓето да дејствуваат на одржлив начин. Да остане на примерот на потрошувачката? Можно е да се купат одржливи производи само ако има продавница што ги продава и ако луѓето имаат шанса да стигнат до него и да не возат 40 километри за да стигнат до таму. Или, може да се користи одржлив транспорт само доколку има инфраструктура за тоа.

Бидејќи потрошувачката е еден клучен аспект на индивидуалното однесување што може да има големо влијание врз одржливоста, активностите во овој модул ги повикуваат учесниците да размислуваат за тоа. Милијарди чиновници на дневна потрошувачка играат голема улога во одржливиот развој. Модулот 3 се фокусира на индивидуалното однесување и можностите да се направи промена со тоа. Бидејќи индивидуалното однесување е само еден дел од живеењето одржлив начин на живот, важно е да се нагласи дека одржливоста е исто така вградена во системските структури, како што е прикажано на сликата погоре. Модулот 4 се движи кон таа насока бидејќи ги разгледува политичките фактори и важноста за структурните промени.

Референци/понатамошно читање

Bianchi, G., Pisiotis, U. and Cabrera Giraldez, M., GreenComp (2022): The European sustainability competence framework, Punie, Y. and Bacigalupo, M. editor(s), EUR 30955 EN, Publications Office of the European Union, Luxembourg

Bianchi, G. (2020): Sustainability competences, EUR 30555 EN, Publications Office of the European Union, Luxembourg

Pappas, J. B. and Pappas, E.C. (2014): The Sustainable Personality: Values and Behaviors in Individual Sustainability, Virginia, U.S.A.

Rieckmann, M. (2012). Future-oriented higher education: which key competencies should be fostered through university teaching and learning? *Futures* 44(2):127–135

The Nine Most Impactful Sustainable Behaviors:

<https://www.kaosalondivision.com/content/dam/sites/kaousa/www-kaosalondivision-com/redesign-pdf/sustainability-for-salon/BFG%20Nine%20Most%20Impactful%20Sustainable%20Behaviors.pdf>

Kapilavai, V. S. (2020): Sustainable Behaviour: Everyone speaks about it, nobody practices it, why?. Достапно на:

<https://climateconnection.org.in/updates/sustainable-behaviour-everyone-speaks-about-it-nobody-practices-it-why>

Wiek A., Withycombe L., Redman C.L. (2011): Key competencies in sustainability: a reference framework for academic program development. *Sustainability Science* 6(2): 203–218.

» Како да водите одржлив живот«

Цели

- Да дознаете како да водите одржлив живот.

Опис на активноста

- Материјали: лаптопи за истражување
- Времетраење: 75 минути
- Големина на групата: 5 - 25 луѓе

Насоки

1. Започнете со активност за енергија - Фацилитаторот бара од учесниците да почнат да танцуваат во просторијата. Кога музиката ќе престане, тие треба да почнат да одат во круг со картичка за умереност и маркер во рака и да размислуваат за одржливите навики што ги имаат. Кога ќе смислат некоја навика, треба да ја напишат на картичката и да излезат од кругот да ја закачат на таблата. После тоа тие повторно влегуваат во кругот и ја повторуваат својата задача. Сите тие продолжуваат заедно додека фацилитаторот не ја прекине активноста.
2. Фацилитаторот потоа ги чита навиките од таблата и ги коментира, започнувајќи дискусија, која може да започне со темите наведени повеќе пати.
3. Фацилитаторот ја дели табелата наведена во делот „Материјали“ и бара од учесниците сами да одговорат на прашањата и да размислат за тоа како изгледаат нивните животи во однос на одржливоста. Ова е индивидуална работа.

Насоки до фацилитаторот

Ако има повеќе од 10 учесници, можете да ги поделите во 3 групи и да разговарате за табелата меѓу себе. Тие потоа можат да ги претстават главните точки што произлегоа од нивната дискусија на пленарната седница.

- Како беше да се одговори на прашањата?
- Дали сфативте дека некои од вашите рутини (можеби) не се одржливи?
- Што те изненади?
- Која точка е вашата најслаба точка?
- Можете ли да замислите да промените нешто во вашата рутина?
- Дали познавате некој кој е блиску до целосно одржлив живот? Дали знаете некои добри примери или инспиративни модели?
- Дали знаете или правите други активности кои го поддржуваат концептот на одржлив развој, а кои не се именувани?

Придружен материјал и дополнителни информации

Табелата за активноста е во секцијата со материјали.

Цели

- Да се развие нов начин на размислување кога станува збор за одржливо патување.
- Да се носат информирани одлуки за најодржливите опции за патување и сместување.

Опис на активноста

- Материјали: хартија и пенкало
- Времетраење: 90 минути
- Големина на групата: 6 - 20 луѓе

Насоки

- Фацилитаторот на глас ги чита воведот и приказните за случаите за практиките за патување и сместување. Приказните може да им се дадат и во писмена форма на учесниците за да можат подобро да ги разберат.
- Тој/Таа води дискусија за приказните, поставувајќи ги следниве прашања:
- Кои аспекти на случаите се одржливи, а кои се антиодржливи или неутрални?
- Дали би ја избрале дестинацијата доколку ги знаете информациите зад понудите?
- Што треба да размисли секој патник пред да го резервира своето патување?

Како можеме да станеме поодржливи патници?

- Учесниците ги препишуваат цитатите за целосно да ги претстават позитивните примери. Потоа некои идеи се собираат на пленум.
- За да подготви дискусија, фацилитаторот ги дели учесниците во две групи. Првата група ги претставува компаниите кои нудат и планираат туристички понуди. Подготвуваат некои понуди следејќи ги главните точки на туризмот (сместување и средства за патување). Втората група ги претставува патниците кои сакаат да ја изберат најодржливата понуда. Тие ги преиспитуваат насоките за одржлив туризам претходно составени (и стануваат поупатени за одржливиот туризам) и се подготвуваат да поставуваат критични прашања за да утврдат која понуда е поодржлива.

По подготвителната фаза, учесниците ги преземаат своите улоги, играат улоги и разговараат за различните понуди.

Совети до фацитаторот

Фацитаторот може да ги чита приказните дадени во делот за материјали или да подготви свои. Важно е приказните да содржат многу елементи кои можат да се анализираат за одржливиот туризам.

Придружен материјал и дополнителни информации

Приказните се во делот за материјали.

Дополнителни врски:

UNWTO: Sustainable Development: <https://www.unwto.org/sustainable-development>

Wardle, Rhiannon (2021): What is sustainable tourism and why is it important? Достапно на: <https://www.futurelearn.com/info/blog/what-is-sustainable-tourism>

Green Ideas For Tourism: What is sustainable tourism?: <http://www.greentourism.eu/en/Post/Name/SustainableTourism>

» Одржлив оброк «

Цели

- Да научите како да ракувате со преостанатата храна.

Опис на активноста

- Материјали: чоколади/слатки како награда за добро избраното решение за справување со вишокот храна, леток со статистички информации за отпадот од храна (види дел „Материјал“).
- Времетраење: 45 минути
- Големина на групата: 5 - 25 луѓе

Насоки

- Фацилитаторот дава листа на храна која останала или е блиску до истекување и ги насочува учесниците да размислуваат како да ја користат секоја ставка/што да прават за да не оди на отпад.
- Списокот на преостаната храна може да биде како што следува:
 1. бајат леб
 2. талог од кафе
 3. кесички за чај
 4. домашна плескавица
 5. зеленчук на пареа, печен или на скара
 6. месо
- Учесниците ги презентираат своите идеи пред групата.
- Сите членови на тимот ги избираат најдобрите идеи. фацилитаторот доделува „награда“ за секоја претставена идеја (на пр. колаче, чоколадо произведено на одржлив и фер начин).

Примери на добри практики што може да се доделат се:

1. Компостирање органска храна за употреба во градината, истурање кафе каде што мачките не треба да се плеткаат во градината или користење кесички со чај за чистење на цветните лисја.
2. Замрзнување зеленчук за да се јаде подоцна.

3. Одделете го преостанатиот зеленчук правилно и фрлете го во канти за органскиот отпад/компост.
4. Директно донирајте храна за сиромашните или индиректно преку социјални организации итн.
5. Направете бајат леб со маслиново масло и зачини додека не се загрее, или потопете го лебот во изматени јајца, што ќе го направи мек, а потоа испржете го.

- Фацитаторот им дава на слушателите брошура со статистика и општи информации (видете го делот „Материјали“) за отпадот од храна и бара од нив дополнително да разговараат што може да се направи на национално ниво за активно вклучување на луѓето во практиките за нула отпад.

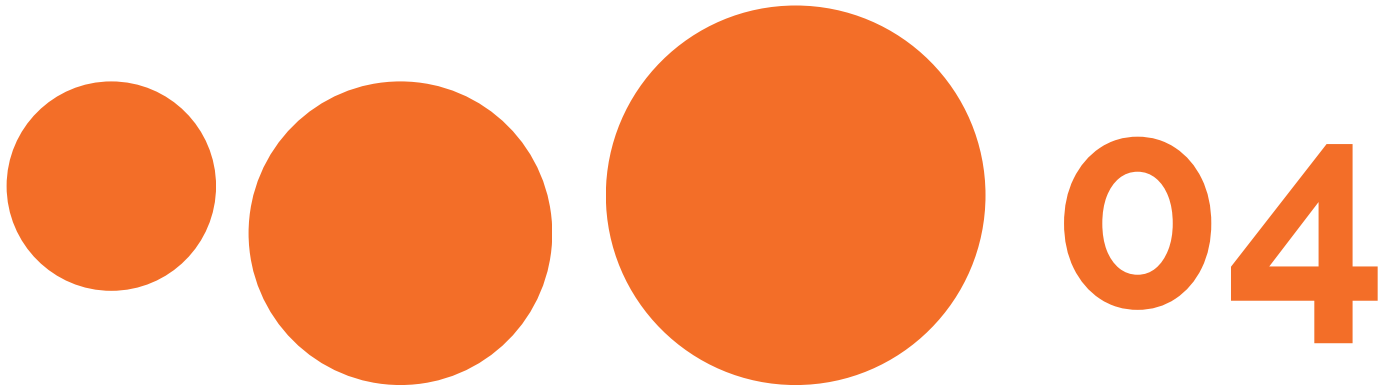
Евалуација

Фацитаторот бара од учесниците да истражат нови начини на справување со отпадот од храна и да откријат меѓународни разлики и сорти.

Придружен материјал и дополнителни информации

Летокот со статистички информации за отпадот од храна може да се најде во делот за материјали.

Образование за одржлив развој како граѓанско образование

ОБРАЗОВАНИЕ ЗА ОДРЖЛИВ РАЗВОЈ КАКО ГРАЃАНСКО ОБРАЗОВАНИЕ

Добар живот за сите на оваа планета - денес и во иднина - значи живот во достоинство и мир. Тоа значи самоопределен живот со слобода на мислење, слобода на изразување, религија и движење за сите, каде никој не треба да страда од глад или сиромаштија и сите луѓе да имаат пристап до здравствена заштита и образование. И тоа значи живот во кој биолошката разновидност и нашите природни ресурси не се дополнително загрозувани и намалени, туку се заштитени сите живи суштества на копно и во вода. Со цел да се обликува патот кон таков иден свет, веќе постојат различни меѓународни договори – како што е Агендата 2030 со нејзините 17 цели за одржлив развој (SDGs)..

Имплементацијата на одржливиот развој во смисла на Агендата 2030 бара учество од сите. Потребни се информирани и ангажирани поединци кои водат со пример и покажуваат дека промената е можна. Покрај ова, потребни се и соодветни политички, правни и економски рамки кои ги отвораат патиштата кон светската социјална и еколошка трансформација на меѓународно, национално и локално ниво. Понатаму, потребно е активно граѓанско општество кое ги потсетува политичарите и бизнисите на нивната одговорност и кое се однесува како агент за промени во однос на спроведувањето на ЦОР.

Затоа, образованието за одржлив развој (ООР) треба да се однесува на сите системи и чинители кои се неопходни за промена. Како што стои во Патоказот на УНЕСКО за ООР за 2030 година, основните промени потребни за одржлива иднина започнуваат со поединци. Модулот 3 од оваа наставна програма ја нагласува улогата на индивидуалното однесување за промена. Овој модул е за ООР како граѓанско образование. Според УНЕСКО-Патоказот, поединците можат да дејствуваат не само преку нивното однесување и преку ставовите за одржливост. ESD мора да стави акцент на тоа како секој ученик презема трансформативни акции за одржливост и како тие влијаат на општествената трансформација кон одржлива иднина. Важно е да се поттикнат учесниците од сите возрасти за трансформативни акции кои имаат за цел да ги променат длабоките структурни причини за неодржливиот развој. ООР како граѓанско образование треба да обезбеди информации за меѓународните односи и меѓузависности. Тоа треба да ја подигне граѓанската свест за глобалните и локалните предизвици кои не опкружуваат. Покрај тоа, треба да придонесе за развој на вредности и акциони вештини. Во процесите на одржливост, образованието исто така има задача да ја опише системската интеракција на различни општествени чинители во статус кво и за време на промените. Системското размислување, како и учењето за акциони компетенции им овозможуваат на учесниците да одлучат која улога сакаат да ја преземат во социо-еколошката трансформација. Во оваа смисла, ООР на дело е граѓанство на дело.

Со цел да станат активен граѓанин за одржливост, учесниците можат да ги постават следните важни прашања: „Од каде можам да почнам?“, „Како можам да научам ефикасно да пополнам трансформативна улога?“ или „Во кој момент можам најдобро да ја поддржам трансформацијата или нејзините подпроцеси?“ ООР како граѓанско образование нуди насоки за истражување на овие прашања. Отвора простори за учење за и во рамките на процесите на одржливост, кои создаваат пристап за акција за промена, вклучувајќи и можности за изложување на учесниците на реалноста. Тоа покажува начини за граѓанско дејствување кое се движи од класични форми на учество, како што се избори и потпишување петиции, до регистрирани демонстрации, до порадикални акции кои предизвикуваат внимание. Ги истражува задачите и можностите да се вклучи во политиката како политичар во политичка партија. И ја покажува улогата и важноста на волонтирањето и следењето на работата на граѓанските организации, како што се здруженијата, иницијативите, фондациите и социјалните движења. Граѓанските организации играат релевантна улога во постигнувањето на одржлив свет. Тие помагаат да се обезбеди грижа за обесправените и бараат да се почитуваат и спроведуваат нивните права. Тие промовираат кохезија во заедницата. Тие критички ја придружуваат политиката, кампања за политичко учество, привлекуваат внимание на поплаките и бараат одговорност од владите.

Она што е сигурно е дека на одржливиот развој му се потребни отворени општества каде што нивото на граѓански ангажман е високо и квалитетот на животот е значително повисок. Демократиите од 21 век не би можеле да напредуваат без граѓански и ангажман на заедницата. ООР како граѓанско образование го поддржува тоа. Ако мислењата на луѓето се инкорпорирани во процесите на одлучување, носителите на јавни одлуки се подобро информирани и посposобни да ги задоволат потребите на заедницата. Затоа, треба да го следиме овој двонасочен процес за да ги постигнеме Целите за Одржлив Развој!

Активностите опишани во овој модул се однесуваат на прашањата за тоа како учесниците можат да станат активни граѓани и кои компетенции треба да ги користат за да дејствуваат како активни граѓани или политичари или актери на граѓанското општество за одржлива трансформација на светот.

Користена литература/понатамошно читање:

GovPilot: What is Civic Engagement: 5 Examples of Civic Engagement in Local Government: <https://www.govpilot.com/blog/what-is-civic-engagement-4-examples-of-how-local-governments-can-improve-civic-engagement>

Hussey, Sally; Granicus: Why is Community Engagement Important?: <https://granicus.com/blog/why-is-community-engagement-important/>

Brunold, Andreas (2015): Civic Education for Sustainable Development and its Consequences for German Civic Education Didactics and Curricula of Higher Education, Discourse and Communication for Sustainable Education, vol. 6, no. 1, pp. 30-49

Vanderbilt University (2023): <https://cft.vanderbilt.edu/guides-sub-pages/teaching-sustainability/>

Linkhart, Doug (2018): Civic Engagement for Environmental Sustainability, vol. 107, no. 3: <https://www.nationalcivicleague.org/ncr-article/civic-engagement-for-environmental-sustainability/>

Hammer, Benjamin; University of New Hampshire (2022): What Is Civic Education and Why Is It Important?: <https://carsey.unh.edu/blog/2022/04/what-is-civic-education-why-its-important>

Heitfeld, Marie; Reif, Alexander (2020): Transformation gestalten lernen. Mit Bildung und transformativem Engagement gesellschaftliche Strukturen verändern.
Достапно на:
https://www.germanwatch.org/sites/default/files/Transformation%20gestalten%20lernen_0.pdf

UNESCO (2020): Education for Sustainable Development. A roadmap. Достапно на различни јазици на: <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000374802>

» Учество на НВО «

Цели

- Да развиете нови ставови за да се приклучите на НВО.

Опис

- Материјали: (една картичка по SDG)
- Времетраење: 60 минути
- Големина на групата: 5-20 луѓе

Насоки

- Фацилитаторот започнува сесија за бура на идеи со учесниците на следните прашања:
 - Дали познавате невладини организации кои работат на полето на одржливост и имплементација на ЦОР?
 - Какви вештини треба да има работник во НВО или волонтер?
- По првата дискусија, фацилитаторот ги става на маса печатените верзии на сите 17 SDG картички и бара од учесниците да изберат еден со кој се однесуваат.
- Во зависност од големината на групата, учесниците можат да работат сами, во парови или во мали групи и заедно да изберат една картичка.
- Учесниците размислуваат за тоа како една НВО/граѓанска организација би можела да придонесе за спроведување на избраните ЦОР и потоа да ги споделат своите идеи. Тие можат да истражуваат на интернет или да се консултираат со фацилитаторот и/или групата која невладините организации ја работат на полето на избраните SDG.
- По истражувањето, групите ги презентираат своите резултати пред другите учесници.

Совети за фацилитаторот

- Учесниците треба да бидат свесни за темите за ЦОР.

Евалуација

- Можете ли да замислите да се активирате?
- На кое поле?
- Зошто?
- Кој би можел да биде првиот чекор?

Придружен материјал и дополнителни информации

Списокот на SDG може да се најде овде:

<https://www.un.org/sustainabledevelopment/sustainable-development-goals/>

» “Зелен” политичар «

Цели

- Да дознаете какви вештини му се потребни на политичарот за да дејствува за одржлив развој.

Детали за активноста

- Материјали: бели листови хартија, маркери
- Времетраење: 30-40 минути
- Големина на групата: 8-28 луѓе

Насоки

- Фацитатотоорт ги дели учесниците во групи. Групите треба да ги формираат 4-7 учесници.
- Фацитаторот започнува со кратко објаснување за активноста која е игра со улоги. учесниците идентификуваат „зелени“ политичари посветени на одржливиот развој во нивната земја и за што се залага политичарот.
- Членовите на секоја група потоа треба да изберат некој кој ќе дејствува како „зелен“ политичар. Останатите членови на групата ќе дејствуваат како новинари и ќе симулираат интервју..
- Откако ќе се изберат сите „политичари“, фацитаторот бара од нив да се одделат од останатите членови, за да не знаат какви прашања ќе бидат поставени.
- Кога сите „политичари“ ќе бидат одвоени од нивните групи, фацитаторот и дава на секоја група неколку минути да размисли за прашањата за интервјутото и да ги напише на листот хартија.
- Кога групите ќе ги развијат своите прашања (по 7-8 минути), тие го спроведуваат интервјутото(а). Тие можат да го прават тоа една група по друга и сите учесници можат да ги слушаат прашањата и одговорите. Доколку нема доволно време, групите можат да ги спроведуваат интервјутата паралелно во различни простории.
- Кога ќе истече времето, фацитаторот ги прашува „политичарите“ и „новинарите“ како се чувствуваат. фацитаторот и другите групи потоа можат да дадат повратни информации за работата.

Совети за фацилитаторот

- Повратните информации за работата не треба да се однесуваат на способноста на лицето да зборува пред луѓе, туку треба да се однесува на терминологијата што се користела, релевантноста на прашањата направени од новинарите и способноста да разберат дали знаат за што зборуваат.
- Играта со улоги може да се измени со цел да се зголеми интеракцијата меѓу луѓето? на пример, групата новинари може да се подели на подгрупи „во полза на политичарот“, „против политичарот“, „рамнодушни“.
- За да биде играта на улоги поинтересна, на „политичарите“ може да им се обезбеди хартија со карактеристики што треба да се изведат, како на пр.
 - лични: агресивни, наметливи, учтиви, лажливи итн.
 - професионални: добро информирани, малку информирани, голем корисник на податоци, голем корисник на раскажување приказни итн.

Евалуација

- Какви компетенции му се потребни на политичарот посветен на одржливиот развој?
- Кои се главните предизвици со кои би можеле да се соочат „зелените“ политичари?

» Кој може да ги промени работите? «

Цели

- Да откриете можности за акција и влијание на различни нивоа.

Детали за активноста

- Материјал: маркери, картички за модерирање во боја, хартија за стрелки, по желба видеото
- „Приказната за промените“ (видете го придружниот материјал)
- Времетраење: 60 минути
- Големина на група: 8-25 лица

Насоки

- Подготовка: Фацилитаторот означува четири кругови на подот со леплива лента што ги претставува општествените нивоа „Индивидуал“ (голем круг во средината), „Политика“, „Компании“ и „Граѓанско општество“ (помали кругови околу него). Може да биде пример за тоа како би можело да изгледа во делот за материјали. Поставени се картички за модерација и подготвени хартиени стрели.
- Учесниците седат во круг од столчиња околу дијаграмот додека се објаснува методот.
- Доколку е дозволено од големината на просторијата, сите учесници стојат во големиот круг означен како „Индивидуален“.
- Потоа учесниците се поканети да изберат едно од четирите нивоа на дејствување за да го истражат неговиот потенцијал за ефектуирање на промени. За таа цел, тие или се префрлаат во соодветниот надворешен круг или остануваат во внатрешниот круг доколку претпочитаат да го истражуваат индивидуалниот пристап. Тоа е корисно за групите да бидат со слична големина.
- Учесниците разговараат во малите групи за првото прашање прикажано на сидот: „Кои опции се достапни за вас/луѓето во ова поле на дејствување ако сакате да промените нешто? Прашањето може да ги опфати следните аспекти: Каков пристап е заземен од актерите за кои станува збор? Што прават тие како политичари/бизнис луѓе/итн. да сменат нешто во мал или голем обем во својата област? Во зависност од капацитетот на групата за апстракција, прашањето може да се подели на а) основни форми на дејствување и б) конкретни примери. Учесниците добиваат картички за модерирање на кои ќе ги напишат своите одговори во сумирана форма. (временско ограничување: околу 10 мин.)

- Потоа, учесниците разговараат за второто прашање, кое исто така е прикажано на сидот: „Како можеш да влијаеш врз другите актери од твоето поле на дејствување?“. За ова прашање, Фацитаторот ги дистрибуира подготвените хартиени стрелки. Учесниците размислуваат како нивното поле на дејствување може да има влијание врз другите за да промовираат општествени промени. Одговорите ги пишуваат на стрелките на хартија како клучни зборови (временско ограничување: околу 15 мин.).
- Учесниците се враќаат во кругот на столчињата. Дијаграмот на подот сега е пополнет во две фази. Прво, групата која работеше на индивидуално ниво ги прикажува можностите за дејствување напишани на нејзините картички за модерирање и ги става во кругот, а потоа и другите групи. На прашањата за разбирање може да се одговори откако секоја група ќе ги претстави своите наоди. Откако сите картички ќе се стават во кругови, секој има можност да додаде дополнителни можности за акција. Во втората фаза, групите ги прикажуваат своите стрелки за влијание и ги поставуваат на дијаграмот.

Варијација:

- Како вовед или продолжение на методот, фацитаторот може да го прикаже краткото видео „Приказната за промените“. Повеќе информации може да се најдат во поглавјата „Совети за фацитаторот“ и „Поддржувачки материјал“.

Совети за фацитаторот

- Краткото видео „Приказната за промените“ е добро за подготовка на вашата група за активност. Тоа покажува зошто промените нема да се случат само преку „добрата“ потрошувачка, туку дека е неопходно да се промени системот или правилата и да се стане активен. Видеото може да се гледа и со учесниците како вовед или продолжение на методот.
- Важно е да се нагласи дека во групната фаза, учесниците треба да размислуваат од перспективата на соодветните актери. Можно е учесниците да искушат одредени тешкотии да се дистанцираат од сопствената ситуација.

Евалуација

- Дали недостасуваат чинители? Што е со црквите, науката, медиумите, синдикатите итн.? Дали може да се вклучат во кое било од четирите нивоа?
- Колку го сметате за голем потенцијалот за промена на секој од различните актери?
- Кои се клучните барања за промена?

- Колку е лесно или тешко да се стане дел од различни области, односно да се биде активен во граѓанското општество како политичар, бизнисмен итн.? Како може ова да се олесни?
- Колку лесно или тешко мислите дека е да се промени нешто во различни области?
- Кој ја има моќта да донесува одлуки во различни области? Каде гледате пречки или интереси кои ја попречуваат промената?
- Што треба да биде различно за да може полесно да се имплементираат промените во различни полиња? Кои форми на влијание според вас треба да се зајакнат, а кои да се отстранат?
- Каде ги гледате можностите за формирање ефективни сојузи меѓу чинителите? За какви такви сојузи сте запознаени во моментов?

ПРИДРЖЕН МАТЕРИЈАЛ И ДОПОЛНИТЕЛНИ ИНФОРМАЦИИ

Видеото „Приказната за промените“ е достапно на <http://storyofstuff.org/movies/story-of-change/>. Беше создаден и издаден од The Story of Stuff Project и продуциран од Free Range Studios во 2012 година.

Пример за тоа како треба да изгледа сликата на подот може да се најде во делот за материјали.

» Справување со проблемите со одржливоста «

Цели

- Да развиете вештини за тоа како да се справите со прашањето за одржливост на локално ниво.

Детали

- Материјал: Печатени хартии со сите ЦОР одделно
- Времетраење: 50 минути
- Големина на група: 6-30 лица

Насоки

- Фацилитаторот ги дели учесниците во групи и бара од нив да отворат дискусија за следните прашања:
 1. Кои се главните прашања и предизвици за одржливоста во вашата земја/ регион?
 2. Со кои ЦОР се поврзани прашањата?
 3. Во кои области преовладуваат?
- Фацилитаторот бара од учесниците да нацртаат карта на нивната земја/ регион и таму да ги лоцираат идентификуваните прашања и предизвици.
- Групите ги презентираат своите резултати на другите учесници на пленарниот состанок.
- Во следниот чекор, учесниците повторно разговараат во своите групи за кои решенија би можеле да се најдат за справување со прашањата и предизвиците, на индивидуално и на ниво на општеството. Секоја група прво дискутира за ова прашање, а потоа го презентира на пленарната седница.
- После се мешаат групите. Еден учесник од секоја група ќе остане за да ги води новите членови на групата до резултатите развиени досега.
- Новите групи ќе развијат стратегија за изнаоѓање решенија за надминување на откриените прашања и предизвици.

За стратегијата, треба да се дискутираат следниве аспекти:

- Кои ЦОР(и) би се решени со преземање акција?
- Кој ќе биде вклучен во преземањето акција?
- Кои мрежи, коалиции или НВО треба да бидат дел од акцијата?
- Кои власти треба да бидат вклучени?
- Кои јавни документи можат да послужат како позадина?
- Кои се првите чекори што треба да се преземат?

Совети за фацитаторот

1. Дискусијата треба да се води систематски, прво да им дозволи на учесниците да размислуваат за некое прашање, потоа за решението и неговите чекори на откривање.
2. Фацитаторот треба да ја води дискусијата со давање примери, на пр. ако се работи за прашање за загадувањето, тогаш учесниците можат да разговараат дали би било најдобро да се обратат до соодветните јавни тела на почетокот за да се најде заемно решение за справување со ова прашање.
3. Може да предложат и објавување петиција за подобри мерења за да се информира јавноста. Потоа би можело да се започне кампања на локално ниво и можеби да се ангажираат некои експерти. Исто така, може да се бара да се спроведе политика.

Евалуација

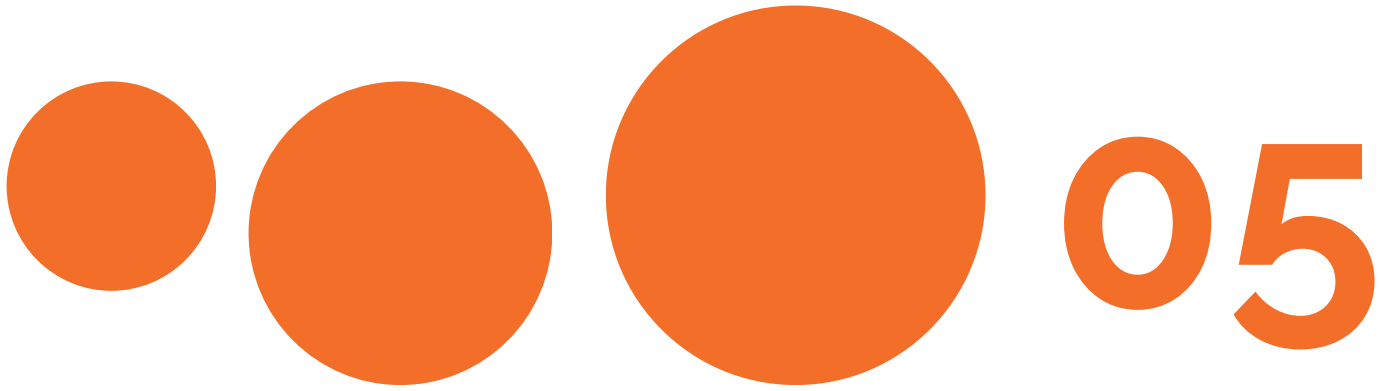

Дали знаете дали некое прашање за одржливост е успешно решено во вашиот регион или земја?.

Придружни материјали за понатамошно читање

Иконите со ЦОР може да се симнат тука

<https://www.un.org/sustainabledevelopment/news/communications-material/>

**Улогата на
(образовните)
институции за
одржлив
развој**

УЛОГАТА НА ОБРАЗОВНИТЕ ИНСТИТУЦИИ ЗА ОДРЖЛИВ РАЗВОЈ

За вистинска промена, неопходно е не само поединците да го променат своето однесување и нивната потрошувачка, туку и институциите да интегрираат одржливост и одржливи практики во нивната организациска структура. За да се поттикнат учесниците да станат агенти за промени кои имаат знаење, средства, волја и храброст да преземат трансформативна акција за одржлив развој, институциите за учење треба самите да се трансформираат. Целата институција за учење треба да биде усогласена со принципите за одржлив развој, така што содржината за учење и нејзините педагогии ќе бидат засилени со начинот на управување со објектите и како се донесуваат одлуките во институцијата.

Со имплементација на одржливост во сите организациски аспекти, (образовните) институции стануваат примери со тоа што го живеат она што го учат. Со овој пристап на целата институција, тие создаваат средини за учење во кои учесниците конкретно можат да искушат одржливост. Понатаму, имплементацијата на одржливи практики може да им помогне на (образовните) организации да го подобрат својот имиџ и можеби дури и да ги намалат трошоците. Постојат многу области каде што (образовните) институции можат да направат разлика кон одржливост. Тие можат да имаат големо влијание бидејќи на пример преку нивните набавки купуваат и трошат повеќе производи отколку што троши поединец. Други одржливи активности може да вклучуваат изградба на згради и управување, транспорт на лице место, отстранување на отпад, набавка на енергија и вода, систем за храна и избор на продавач и набавка на материјали. Релевантно е и тоа каде и како организацијата ги троши парите. Одржливите организации се фокусираат на тоа како можат да ги интегрираат еколошки, економски и општествено корисни практики во нивните секојдневни задачи.

Некои пристапи за намалување на емисиите на стакленички гасови вклучуваат создавање броила на сите типови згради за да се следи нивната ефикасност во однос на електрична енергија и вода или да се користат обновливи извори на енергија. Емисиите од возилата би можеле да се намалат со имплементирање на програми за споделување велосипеди или со автомобил. Програмите за донации може да се одржат на крајот на годината, а луѓето можат да донираат несакани предмети на непрофитни организации или на идни студенти кои доаѓаат. Други стратегии вклучуваат забрана за употреба на пластични кеси и пластични шишиња со вода, подигање на свеста кај учесниците за рециклирање и компостирање преку демонстрации и поставување повеќе корпи за рециклирање во зградите и училниците. Системите за храна се исто така важен начин да ја препознае посветеноста на образовната организација за одржливост. Стратегиите кои вообичаено се користат вклучуваат локално снабдување со храна, намалување на употребата на хемиски пестициди, купување стоки од организации за фер трговија, создавање органски кујни, компостирање на отпадот од храна и охрабрување на гостите да избегнуваат употреба на послужавници.

Одржливите аспекти треба да се имплементираат и во структурите за донесување одлуки. На пример, лидерите на образовните институции треба да се погрижат нивното управување и култура да бидат усогласени со принципите за одржлив развој. Една можна мерка е да се обезбеди демократски процеси на донесување одлуки оддолу нагоре во кои сите членови на институцијата и другите засегнати страни можат да имаат глас за конкретните предизвици за одржливост кои треба да се решат во институцијата. Треба да се направат напори да се придвижи културата на институциите кон соработка, солидарност и инклузија за луѓе од сите полови и потекла.

Сето ова покажува дека Пристапот на целата институција е добро воспоставен поим за учење за одржливост со докажани и позитивни резултати за поединците, инволвираните институции и нивните пошироки заедници. Филозофијата зад овој пристап е да се оди подалеку од едноставно вклучување на одржливоста како „додаток“ или „добро да се има“ во рамките на една образовна институција. Идејата е да се менторира и да се поддржи целата заедница што ја опкружува организацијата, да се вгради одржливоста во срцето на нејзиното работење. Придобивките од пристапот на целата институција се истражени и покажуваат дека бидејќи сите се вклучени, работата е поверојатно да се одржи дури и по промените во персоналот. Доказите покажуваат дека овој пристап кон учењето за одржливост обезбедува зголемен ангажман на учесниците, подобри резултати од учењето по сите предмети, помотивирани учесници, поддршка за училиштето или институцијата од пошироката заедница и одржлива програма дури и со промена на персоналот.

Модулот 5 се занимава со овие теми и прашања, имено доближување на институционалните и образовните организации до одржливоста и да ги натера да развијат поголемо внимание на нивните активности. Главното прашање што треба да си го постават образовните организации е: „Како може мојата институција да го живее она што го учи?“. Да се постави ова прашање е од клучно значење бидејќи овозможува да се направи самоанализа на структурата и дејствијата и да се биде свесен за ситуацијата. На овој начин, институциите можат да забележат дали она што го учат луѓето во врска со одржливоста е доследно со нивниот начин на работа или дали постојат начини за подобрување од оваа гледна точка.

Референци/Понатамошно читање

1. United Nations (2015): Transforming our world: THE 2030 AGENDA FOR SUSTAINABLE DEVELOPMENT
2. Munguia Vega, N.E. (2019). Sustainable Organizations. In: Leal Filho, W. (eds) Encyclopedia of Sustainability in Higher Education. Springer, Cham. https://doi.org/10.1007/978-3-030-11352-0_535
3. SUST 501 students (Fall 2017, Fall 2018, Fall 2019) Guided by: Professor Vanessa Levesque, Sustainability Dual Major, UNH: Sustainability Methods & Perspectives. Достапно на: <https://pressbooks.pub/sustainabilitymethods/>
4. Green Schools: Case studies. Sligo Grammar School; Достапни на: <https://greenschoolsireland.org/case-studies/sligo-grammar-school/>
5. SEEd – Sustainability and Environmental Education; Clee, I. (2021): Getting To Grips With The Whole Institution Approach To Sustainability; Достапно на: <https://se-ed.org.uk/get-ting-to-grips-with-the-whole-institution-approach-to-sustainability/>
6. UNESCO (2020): Education for Sustainable Development. A roadmap; Достапно на: <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000374802>

Цели

- Да се зголеми знаењето и свеста на учесниците за еколошки и одржливи практики и производи.
- Да се охрабрат учесниците да го земат предвид влијанието врз животната средина и социјалното влијание на производите и материјалите што ги користат и да промовираат критичко размислување и вештини за решавање проблеми со тоа што учесниците ќе бараат одредени ставки.

Детали за активноста

- Материјал: Список на одржливи и неодржливи ставки
- Времетраење: 40-60 минути
- Големина на групата: 6 - 30 лица

Насоки

- Фацитаторот ги дели учесниците во мали тимови или парови.
- Секој тим или пар добива список на одржливи и неодржливи предмети што треба да се најдат во собата или во работилницата.
- учесниците треба да ги бараат ставките на списокот низ просторијата или просторот на работилницата.
- Откако ќе се најдат сите ставки, Фацитаторот ги разгледува ставките со учесниците и дискутира зошто тие се сметаат за одржливи или неодржливи.
- На крајот од активноста, Фацитаторот бара од учесниците да размислат за работата што ја направиле и нека објаснат како таа е поврзана со нивните сопствени животи и практики.

Совети за фацитаторот

- Пред активноста, Фацитаторот треба да создаде листа на еколошки и одржливи предмети што може да се најдат низ собата. Предметите треба да бидат лесно препознатливи и учесниците треба да можат да ги најдат без тешкотии.
- Фацитаторот треба да постави јасни очекувања за активноста, вклучувајќи правила и упатства за лов на чистачи.
- учесниците треба да се охрабруваат да работат во тимови или парови, бидејќи тоа може да промовира тимска работа и соработка.

Евалуација

1. Кој беше најизненадувачкиот предмет што го најдовте за време на ловот на чистачи?
2. Какво влијание има користењето одржливи производи и практики?
3. Што би можеле да промените во вашата организација?
4. Како можете да ги поттикнете другите да бидат поеколошки и поодржливи во нивниот секојдневен живот?

ПРИДРУЖНИ МАТЕРИЈАЛИ И ИНФОРМАЦИИ

Еве неколку идеи за еко-пријателски и одржливи ставки што би можеле да се вклучат во ловот на чистачи на одржливост:

- Шише со вода за повеќекратна употреба
- Производи од рециклирана хартија (на пр. тетратка, молив, штипки)
- Енергетски ефикасни светилки
- Корпа за компост или материјали за компостирање
- Корпа за рециклирање
- Органски или локални прехранбени производи
- Платнени салфетки или крпи
- Производи за чистење од растително потекло
- Нетоксична боја или мебел
- Полнач за телефон на соларна енергија

Предметите може да се отстранат или додадат врз основа на контекстот на работилницата и достапноста на овие ставки во просторијата.

»» Ги изгубив зборовите ««

Цели

- Да се разбере што е одржлива организација.
- Да се дефинира какво одржливо однесување треба да се имплементира во одржливите организации.

Детали за активноста

- Материјал: празни листови хартија, маркери, палуба од 10 картички, стоперица
- Времетраење: 30-40 минути
- Големина на групата: 10-30 лица

Насоки

- Фацилитаторот ја дели групата на учесници во групи со најмногу по 5 учесници.
- Откако ќе се создадат групите, Фацилитаторот и дава на секоја група празен лист хартија и маркер.
- Купчето од 10 картички се прикажува на сите учесници. Фацилитаторот објаснува за што ќе се користи и за што е активноста.
- На секоја карта од купчето има напишана реченица која мора да се пополни со вистинските зборови.
- Фразите треба да се однесуваат на тоа што се одржливи однесувања кои може да се доведат во одржливи организации. Во анексот има неколку примери на реченици за пишување на картичките. Фацилитаторот може да ги промени и да развие повеќе реченици.
- Фацилитаторот извлекува една картичка од купчето и ја чита на глас.
- Картата се става на масата пред Фацилитаторот. Секогаш треба да бидат видливи за учесниците.
- Фацилитаторот го започнува времето на стоперката. Секоја група има 1-2 минути да напише одговор на листот хартија.
- Кога ќе истече времето, Фацилитаторот бара од секоја група да го прочита нивниот одговор на глас.

- По секој одговор, Фацитаторот го коментира одговорот, одговара на прашања или бара од групи објаснувања за нивните одговори и размислувања.
- Откако секоја група ќе го прочита својот одговор, Фацитаторот продолжува со извлекување на уште една карта од купчето и започнува нова рунда.
- Конечно, откако ќе се завршат сите рунди, учесниците ги објаснуваат своите размислувања за одржливите организации. Фацитаторот собира идеи од нив и го додава своето објаснување.

Совети за фацитаторот

- Откако ќе се покаже купчето на учесниците, сите карти на купчето треба да бидат спуштени со лицето надолу за никој да не ја види реченицата напишана на нив.
- Фацитаторот треба да се погрижи избраната картичка да биде секогаш достапна заучесници дека сите можат да ја прочитаат реченицата напишана на таблата.
- Треба да се користат едноставни и ефективни зборови за да се објасни што се одржливи организации.

Евалуација

1. Што е одржлива организација и кои аспекти ѝ припаѓаат?
2. Зошто е важно организациите да бидат одржливи?

ПРИДРУЖНИ МАТЕРИЈАЛИ И ДОПОЛНИТЕЛНИ ИНФОРМАЦИИ

Примери за реченици може да се најдат во делот за материјали на крајот од наставната програма.

» Квиз «

Цели

- Да се усовршат општите знаења за одржливост и одржливи организации.

Детали за активноста

- Материјал: паметни телефони/таблети или кој било уред со пристап до интернет
- Времетраење: 35-40 минути
- Големина на групата: 6 – 50 лица

Насоки

- Пред почетокот на активноста, треба да се креира квиз на веб-апликацијата "Квиз". За да го направите тоа инструкции за следење може да се најде на веб-страницата.
- Прашањата треба да бидат 15-20 и сите се однесуваат на одржливи организации. Некои примери може да се најдат во прилогот.
- Тајмерот за одговор треба да биде 10-15 секунди за секое прашање.
- Кога ќе започне активноста, учесниците ја пребаруваат на нивниот уред (паметен телефон, таблет или персонален компјутер) веб-апликацијата "Квиз".
- Откако ќе се најдат на страницата, Фацилитаторот го покажува кодот за пристап до квизот.
- Како што започнува квизот, учесниците мора да побрзаат да одговорите на прашањето, бидејќи имаат само 10-15 секунди да го изберат одговорот.
- На ученик кој ќе победи во кругот е првиот што ќе ги избере точните одговори претходно било кој уште еден. Ученикот што освоил повеќе поени севкупно победува.
- Откако играта ќе заврши, Фацилитаторот го разгледува секое прашање (1-2 минути за да се објасни вистинскиот одговор и да се анализираат одговорите на учесниците).

- Важно е да бидете сигурни дека врската на интернет е стабилна и дека квизот е видлив на страницата.
- Фацитаторот треба да потврди дека сите групи/учесници се најавени на квизот и започнете го квизот само кога сите се подготвени.
- Ако учесниците не поставуваат прашања за квизот на Фацитаторот треба да се прегледа за да се идентификува кои прашања беа погрешни од повеќето групи и да се даде кратко објаснување на темата.

Евалуација

- Колку знаете за одржливите организации?
- Дали сте во можност да дадете брзи одговори на прашања поврзани со одржливоста?

ПРИДРУЖНИ МАТЕРИЈАЛИ И ДОПОЛНИТЕЛНИ ИНФОРМАЦИИ

- Линк до квизот: <https://quizizz.com>
- Можни прашања за квизот може да се најдат во делот за материјали на крајот од наставната програма.

» Чекори кон одржливост «

Цели

- Да можете да идентификувате одржливи однесувања.
- Да ги применете одржливите однесувања во секојдневната рутина за да станете одржлива образовна организација.

Детали за активността

- Материјал: Табла, парче креда, празни листови хартија, маркери, стоперица
- Времетраење: 40-60 минути
- Големина на групата: 10-35 лица

Насоки

- Фацилитаторот ги дели учесниците во групи од 5-7 лица.
- Откако ќе се создадат групите, Фацилитаторот и дава на секоја група празен лист хартија и маркер.
- Фацилитаторот пишува на табла 3-4 зборови поврзани со прашањата за одржливост во организациите. Некои примери се:
 - Обновливи извори на енергија, намалување на отпадот, јаглероден отпечаток
 - Циркуларна економија, одржливи набавки, одржлива мобилност, енергетска ефикасност, одржливо управување со настани
 - Еко-пријателски и фер производи, Заштеда на вода, Општествена одговорност
 - Одржлива структура на одлучување, Образование за одржлив развој, одржлива наставна програма, еколошки и правични практики
- Почнувајќи од зборовите на таблата (сите зборови треба да се користат во работата), секоја група мора да развие „Акционен план“ кој покажува кои чекори може да се преземат на патот кон одржлива организација (на пр. изградите мал тим, разговарајте со ХУ, проверете различни работи, истражувајте за ХУ...).

- Секоја група има 15-20 минути да направи бура на идеи и да креира концептуална мапа и „Акционен план“ на листот со помош на маркерите што им ги дал тренерот.
- Секоја група го презентира својот акционен план. Фацитаторот може да побара од групата на сопственици да објасни некои од чекорите што ги презентирале. Откако ќе ги слушнат нивните одговори, треба да има одредено време кога учесниците дебатираат за работата.

Совети за фацитаторот

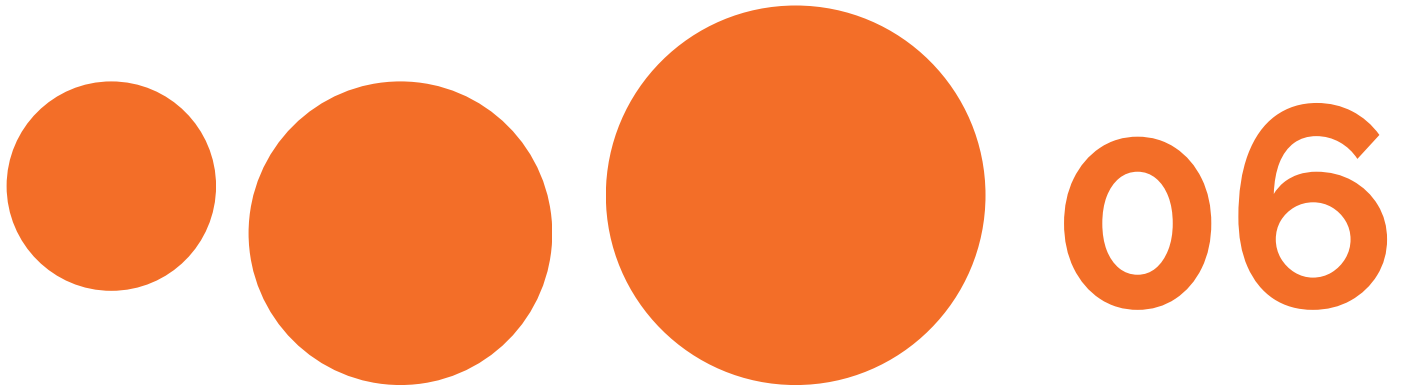

- Зборовите напишани на таблата треба да бидат секогаш видливи за учесниците.
- Зборовите треба да им бидат јасни на учесниците, инаку треба да им се објасни.
- Фацитаторот треба да спомене дека одржлива организација не значи дека сите вработени треба да постапуваат исто во нивниот приватен живот.

Евалуација

- Дали „Акциониот план“ што го креиравте е остварлив во реалноста?
- Кои први чекори би можеле да замислите дека ќе се спроведат лесно (без големи финансиски и човечки ресурси) во вашата/во образовна организација?
- Дали беше лесно да се создадат врски почнувајќи од дадените зборови?

Комуникација за ОДРЖЛИВОСТ

КОМУНИКАЦИЈА ЗА ОДРЖЛИВОСТ

Одржливоста станува сè поважна тема во последниве години, бидејќи луѓето и организациите ширум светот ја препознаваат итната потреба да се заштити нашата планета и нејзините ресурси за идните генерации. Сепак, промовирањето на одржливост бара повеќе од само посветеност на одговорноста за животната средина - исто така бара ефективни комуникациски стратегии кои можат да ги ангажираат и мотивираат поединците и заедниците да преземат акција.

Институциите и организациите зборуваат за вистинските ефекти од климатската криза предизвикана од човекот; неодговорна потрошувачка и производство; или неодржлив начин на живот. Но, дали го прават тоа на начин што ги тера луѓето да слушаат и да дејствуваат? Важно е да се разбере дека комуникацијата за одржливост е од најголема важност за постигнување промени. Одржливоста е комплицирана, но идеите што ги претставува требаше да бидат лесни за сите да ги поддржат. Во таа смисла, новиот акцент на креативните комуникации ќе помогне да се поттикне оваа промена.

Комуникацијата за одржливост, според Рен (2006), е двонасочен процес на социјална интеракција што им овозможува на засегнатите луѓе (и на учесниците) да ги разберат клучните фактори на одржливост и нивните меѓузависности. Целта е не толку на ширење на информации колку на заедничка визија за одржлива иднина и на градење капацитети во социјалните групи за решавање или спречување, на пример, еколошки проблеми. Зошто тогаш комуникацијата за одржливост е толку важна? Не постојат едноставни одговори, но следните принципи ја опфаќаат суштината зошто комуникацијата за одржливост е важна, според релевантната публикација на проектот ФАО-Димитра (2011):

Комуникација за одржливост – Идентификувани основни принципи:

- желба за промена;
- социјален процес заснован на дијалог;
- разгледување на перцепциите, потребите и интересите на населението и животната средина;
- клима на слушање, доверба и почит;
- партиципативно планирање на иницијативи;
- зајакнување на информациско-комуникациските капацитети;
- интеракција заснована на дискусии и споделување на знаење и искуство;
- систематска употреба на широк опсег на информациски алатки, традиционални и модерни, и методи на комуникација кои се движат од интерперсонална интеракција до групна динамика, како и алатки како што се масовни медиуми, радио, аудио-визуелни материјали и информатички и комуникациски технологии.

Комуникацијата за одржливост се смета за елементарна алатка за иницирање, придружување и промовирање на процесите на одржливост. Спротивно на конвенционалната комуникација, таа поттикнува поинаква визија за светот. Планирањето на кампањите и медиумите ќе се заснова на процес на дијалог и учество со локалните заедници и локални прашања за одржливост кои се екстраполираат на глобалните предизвици. Дополнително, тој е хоризонтален бидејќи го става тимот за интервенција (доаѓа од внатре во институциите) на еднаква основа со публиката која е засегната од недостатокот на одржливост и едукација за одржлив развој (од надвор од институциите) со поставување на важни прашања и нудење одржливи решенија. Подигнувањето на свеста лежи во срцето на комуникацијата за одржливост бидејќи нуди подлабоко разбирање на врската на социо-економската, политичката и еколошката реалност со цел да се придвижи кон зајакнување и одржливост.

Со цел да се промовира одржливост, треба да се усвојат голем број стратегии од институциите и организациите, а следните три се меѓу најистакнатите според Програмата за животна средина на Обединетите нации (UNEP, 2005):

Раскажување приказни:

- Користете раскажување приказни за да ги направите прашањата за одржливоста порелијабилни и емоционално попривлечни. Користете реални примери и лични искуства за да ги илустрирате влијанијата на прашањата за одржливост врз луѓето и планетата.
- Истакнете ги позитивните влијанија од напорите за одржливост за да се инспирира и мотивира акција.

Кадрирање пораки:

- Користете позитивна рамка и јазик за да инспирирате акција и да мотивирате промена на однесувањето.
- Фокусирајте се на придобивките од напорите за одржливост, како што се подобро здравје, заштеда на трошоци и подобар квалитет на живот.
- Користете јасен и едноставен јазик за да се осигурате дека вашата порака е лесно разбирлива од широката публика.

Ангажирање со засегнатите страни:

- Идентификувајте ги клучните засегнати страни и прилагодете ја вашата порака на нивните специфични интереси и потреби.
- Користете повеќе канали за комуникација за да допрете до разновидна публика, вклучувајќи ги социјалните медиуми, е-поштата и настаните лично.
- Охрабрете ги повратните информации и дијалогот со засегнатите страни за да изградите доверба и кредибилитет и да соберете вредни сознанија кои можат да ги информираат иницијативите за одржливост.
- Со користење на овие стратегии за комуникација со одржливост, можете ефективно да се вклучите со засегнатите страни, да инспирирате акција и да поттикнете позитивни промени кон поодржлива иднина.

Активностите опишани во овој модул им обезбедуваат на учесниците практични алатки и стратегии за тоа како ефективно и креативно да комуницираат за одржливоста. Активностите се наменети да ги поддржат учесниците да се вклучат во нивните сопствени стратегии кои промовираат одржливост и размислуваат за тоа дали тие се ефикасни (или не) или дали новите сознанија може да се сметаат за корисни за подобрување на комуникациите за одржливост. Сè на сè, активностите предложени во овој модул имаат за цел да ги натераат луѓето да разберат дека промената е можна; треба само имагинативно да и пристапиме.

Референци/понатамошно читање

FAO-Dimitra Project. (2009). Communicating Gender for Rural Development. Достапно на: <https://www.fao.org/docrep/014/am319e/am319e00.pdf>

Renn O. (2006). Participatory processes for designing environmental policies. Land Use Polcy, 23: 34-43.

United Nations Environment Programme. (2005). Communicating Sustainability: How to produce effective public campaigns. Достапно на: https://wedocs.unep.org/bitstream/handle/20.500.11822/8317/Communicating%20sustainability_%20how%20to%20produce%20effective%20public%20campaign%202005Communicatingsustainability.pdfsequence=4&BisAllowed=y%2C%20Spanish%7C%7Chttps%3A//wedocs.unep.org/bit-stream/handle/20.500.11

» Line Ups: воведување комуникација « за одржливост

Цели

- Да ја направите групата поенергична.
- Да развиете невербална комуникација и соработка.
- Да промовирате тимска работа.
- Да размислите за важноста на комуникацијата за одржливост.

Детали за активността

- Материјал: N/A
- Времетраење: 10-20 минути
- Големина на групата: 5-20 лица

Насоки

- Фацилитаторот бара од учесниците да застанат сите заедно во средината на просторијата.
- Фацилитаторот бара од групата да создаде една линија со датотека од едната до другата страна на просторијата според неколку цели (на пр., според големината на чевлите или месецот на раѓање) и во одредено време (на пример, за 15 или 10 секунди).
- Фацилитаторот нагласува дека на учесниците не им е дозволено да зборуваат додека се ставаат во ред, па затоа треба да ја соопштат задачата невербално.
- Играта ќе се игра во кругови, што значи дека по завршувањето на секое коло сите учесници се враќаат во средината на просторијата.
- По 3-4 рунди, групата се враќа на своите места и Фацилитаторот продолжува со размислувањето.

Следниве идеи може да се користат за круговите.

Имиња од А – Ш

Месец на раѓање (па дури и датум и месец)

Големина на чевли

Број на браќа и сестри

Должина на косата

Боја на очите

Времето што им е потребно наутро за да се подготват за работа

Времето што им е потребно за да патуваат до работа

- Тешкотијата на секој круг може да се зголеми со намалување на времето дадено за извршување.
- Може да се пушти музика кога учесниците ќе се вратат во средината на собата.
- Во случај да нема доволно простор во просторијата и временските услови дозволуваат, може да се користи надворешен простор.

Евалуација

- Дали ви се допадна активноста?
- Кои стратегии ги користевте за да се ставите на вистинското место во линијата?
- Дали ви беше тешко да комуницирате невербално?
- Дали мислите дека комуникацијата воопшто е тешка?
- Што значи комуникацијата за одржливост за вас?
- Дали е можно да се комуницира и да се промовира одржливост на вербални и невербални начини? Што е поефективно? Зошто?
- Ајде да дознаеме повеќе за тоа како ефективно да ја пренесеме одржливоста!

» Комуницирање на одржливост «

преку студии на случај

Цели

- Да направите проценка дали некои кампањи/дејства за одржливост се успешни комуникациски.
- Да размислите за критериумите што ја прават комуникацијата за одржливост успешна.
- Да развиете вештини за критичко размислување и дискусија.

Детали за активността

- Материјал: Материјал со студии на случај (види дел од материјалот), хартија со флипчарт, маркери, белешка од Фацитаторот (види дел за материјалот)
- Времетраење: 60-90 минути
- Големина на групата: 5-20 лица

Насоки

- Фацитаторот ги дели учесниците во групи од 4 до 5 лица.
 - Фацитаторот доделува студија на случај на секоја група без придружниот текст. Фацитаторот бара од учесниците да ја залепат својата студија на случај во средината на таблата, а потоа да дискутираат и да запишат:
- а) За што е студијата на случај?
 - б) Која е главната порака соопштена?
 - в) Кои симболи/елементи се користат за да се пренесе пораката?
 - г) И како тие се чувствуваат за начинот на кој се комуницира?

Фацитаторот дава 30 минути за ова.

- По 30 минути, учесниците се враќаат на пленум и ги презентираат своите студии на случај на останатите.
- По секоја презентација, Фацитаторот го чита придружниот текст и дискутира со сите учесници кои се елементите што ги направиле нивните првични нагаѓања и размислувања валидни или не.
- Фацитаторот требан да го нагласи начинот на кој текстот за студија на случај е релевантен за прикажаните слики, симболи, зборови итн.

- По презентацијата од секоја група и колективната дискусија, Фацилитаторот бара од учесниците да се вратат во нивните групи и да создадат колона за критериуми за успех, имено колона во која ги презентираат критериумите што ја прават успешна акција/кампања за одржливост.
- Фацилитаторот им дава 10 минути за ова.
- По 10 минути, сите групи ги пишуваат своите критериуми на флипчарт хартија што водителот ја става во средината на просторијата.
- Фацилитаторот ја завршува активноста со истакнување на идентификуваните критериуми и нагласувајќи ја важноста на тоа како пораките и симболите се користат за да се комуницира за одржливост. Фацилитаторот може да ја користи белешката на Фацилитаторот (види дел за материјалот) за подобро да ја олесни дискусијата.

Совети за фацилитаторот

- Фацилитаторот може да користи студии на случај од публикацијата *Communicating Sustainability*, како што се предложени во анексот. Студиите на случај доаѓаат од различни географски, социјални и економски контексти кои ја прават дискусијата поинтересна за тоа како успешно комуницираме за одржливост. Се разбира, Фацилитаторот може да најде други случаи на кампањи/дејства за одржливост кои стојат подобро на локалниот контекст на учесниците.
- Фацилитаторот ќе шета наоколу и ќе ја поддржува секоја група кога разговара за почетниот сет на прашања.
- Забелешката на Фацилитаторот може да се користи за подобро да се олесни дискусијата во текот на целата активност.

Евалуација

- Како ви се допадна активноста?
- Кога работевте во групи, дали се согласувавте за сите различни елементи што ги идентификувавте? Ако не, како ги решивте вашите несогласувања?
- Дали верувате дека е лесно да се пренесе одржливоста? Зошто? Зошто да не?
- Дали верувате дека одржливоста се промовира/комуницира на ефективен начин денес? Зошто? Зошто да не? Што би промениле?

ПРИДРУЖЕН МАТЕРИЈАЛ И ДОПОЛНИТЕЛНИ ИНФОРМАЦИИ

Може да се користат студии на случај преземени од публикацијата Communicating Sustainability развиена од Програмата за животна средина на Обединетите нации, достапна овде:

https://wedocs.unep.org/bitstream/handle/20.500.11822/8317/-Communicating%20sustainability_%20how%20to%20produce%20effective%20public%20campaigns-2005Communicatingsustainences4%20Spanishi%7C%7Chttps%3A//wedocs.unep.org/bitstream/handle/20.500.11

- Забелешката на фацилитаторот може да се користи за активно вклучување на учесниците во значајна дискусија. Може да се најде во делот материјал на крајот од наставната програма.

» Дизајнирање на сопствена кампања за одржливост за подигање на свеста «

Цели

- Да ги подобрите комуникациските вештини и компетенции со следење чекор-по-чекор пристап за тоа како да се развие сеопфатна кампања за подигање на свеста.
- Да ја подобрите соработката и креативноста преку заеднички напори за развој на кампања за подигање на свеста.
- Да ја нагласите важноста и улогата во организирањето и активното учество во промоцијата за подигање на свеста за одржливост кај учесниците.

Детали за активност

- Материјал: Хартија на флипчарт, маркери, материјал (види дел од материјалот), белешка од Фацилитаторот (види материјал од активност 2)
- Времетраење: 90-125 минути
- Големина на групата: 10-25 лица

Насоки

- Фацилитаторот ги дели учесниците во групи од 4 до 5 лица и им дава флипчарт и маркери.
- Фацилитаторот вели дека секоја група ќе дизајнира кампања за подигање на свеста (тоа може да биде серија настани или една акција) за промоција на одржливоста.
- Секоја група ќе избере своја главна тема, но Фацилитаторот веќе може да предложи неколку теми, како што се нула отпад, мојот еколошки отпечаток, управување со вода и отпад во нашата институција, зголемување на циклирањето, одговорна потрошувачка/локални производи итн.
- Фацилитаторот и дава на секоја група по 5 минути да одлучат за нивната главна тема.
- Сè додека секоја група ја избрала својата главна тема, Фацилитаторот ги информира дека ќе имаат 50 минути да ја дизајнираат својата кампања/настан за одржливост.

- Фацитаторот им дава водич за да им помогне во текот на процесот на дизајнирање. Фацитаторот споменува дека учесниците можат да користат инспирација од интернет за време на дизајнот, но треба внимателно да го следат секој чекор од водичот.
- Фацитаторот ги поттикнува учесниците да цртаат слики тоа ќе ја придружуваат нивната кампања и смислуваат имагинативни слогани.
- По 50 минути, Фацитаторот ги повикува групите назад на пленарната седница. Секоја група има 7 минути да ја претстави својата кампања следејќи го водичот и сите визуелни елементи што ги создале.
- По завршувањето на сите презентации, Фацитаторот иницира дискусија со сите учесници за елементите што ги направија кампањите успешни, додека учесниците ги прашуваат нивните размислувања за кампањите презентирани денес.
- Фацитаторот може да ја збогати дискусијата со поддршка на белешката на Фацитаторот што е достапна во анексот на активност 2.

Совети за фацитаторот

- Фацитаторот треба да спомене дека сите учесници треба да се почитуваат меѓусебно кога работат во групи и презентираниите идеи треба да бидат резултат на соработка. Важно е да се внимава на учесниците кои заземаат повеќе простор од другите.
- Внимателно управување со времето е важно за сите групи да имаат време да ги презентираат и дискутираат своите идеи. Времето зависи од бројот на учесници, па затоа е подобро претходно да имате пријавување на работилницата.

Евалуација

- Како ви се допадна активността?
- Кои беа главните пречки на кои наидовте при дизајнирањето на вашата кампања?
- Дали мислите дека кампањите за одржливост денес треба да се подобрат? Дали гледате како вашите гласови се одразуваат на денешните кампањи за одржливост?

ПРИДРУЖЕН МАТЕРИЈАЛ И ДОПОЛНИТЕЛНИ ИНФОРМАЦИИ

- Материјалот за учесниците може да се најде во делот за материјали на крајот од наставната програма.
- Може да се земе инспирација од следните кампањи за одржливост:

Топ 10 кампањи за одржливост на сите времиња:
<https://onetribeglobal.com/blog/the-top-10-sustainability-campaigns/>

Одржливи маркетинг стратегии за да поттикнат инспирација:
<https://www.sookio.com/blog/sustainable-marketing-campaigns-to-spark-inspiration>

5-те најдобри модерни маркетинг кампањи за одржливост:
<https://www.thedrum.com/news/2023/02/21/the-5-best-modern-sustainability-marketing-campaigns>

Ако не е на видео, не се случило

Цели

- Зголемување на свеста за важноста од создавање креативна содржина, особено слогани.
- Подобрување на вештините за подготовка на кратко видео кое промовира одржливост.
- Подобрувањето на соработката помеѓу учесниците кои чувствуваат одржливост треба да се даде приоритет во и надвор од нивните институции.

Детали за активноста

- Материјал: Соба со можност за седење во круг, движење и работа во мали групи, лаптоп и проектор, неколку паметни телефони и пристап до интернет, материјал за учесници (види дел за материјалот), хартија со флипчарт, маркери
- Времетраење: 60-90 минути
- Големина на групата: 5-20 лица

Насоки

- Фацилитаторот ги прашува учесниците за последното кратко видео/клип што го гледале на интернет (на пр. преку Instagram, TikTok, други медиумски платформи) и навистина им се допаднало. Алтернативно, Фацилитаторот може да им покаже неколку видеа за одржливост (види понатамошни врски).
- Фацилитаторот разговара со учесниците што прави видеата да станат вирални, а што не. Фацилитаторот ги запишува коментарите.
- Фацилитаторот ги дели учесниците во помали групи од 4-5 лица и им дава задача да снимат видео од 30 секунди за тоа што некој може да направи за да стане повеќе одговорен и одржлив потрошувач. Фацилитаторот споменува дека оваа тема е изборна и дека секоја група е слободна да избере различна тема релевантна за одржливоста.
- Фацилитаторот го објаснува тоа пред пуштање на нивното видео, важно е да се запише на хартијата на флипчарт процесот на планирање и градење на нивното дејствување. Треба да се истакне дека нивното видео треба да биде околу централната порака што сакаат да ја соопштат и промовираат.

- Фацилитаторот и дава на секоја група 30 минути да го испланира своето видео и да го смисли својот слоган. Фацилитаторот и дава на секоја група материјал (види дел за материјали) кој вклучува совети како да се напишат успешни пораки кои промовираат одржливост.
- По 30 минути, Фацилитаторот бара од групите да започнат со снимање и уредување (доколку е потребно) нивните кратки видеа. учесниците можат да ја користат нивната телефонска камера, или TikTok, или Snapseed, или која било платформа и алатка за уредување кои тие ја претпочитаат.
- Фацилитаторот им дава на учесниците 20 минути да ги креираат своите видеа. учесниците треба да дејствуваат брзо и креативно.
- На крајот, Фацилитаторот ги прикажува видеата на лаптоп/проектор и разговара со учесниците што научиле. Доколку на учесниците им се допаѓаат видеата и се согласат, Фацилитаторот може да ги дистрибуира видеата на социјалните мрежи како трејлер/покана за преземање акција.

Совети за фацилитаторот

- Времето треба да се користи паметно и да се поттикнат учесниците да ги искористат предностите на нивната околина за да смислат креативно видео и слоган.
- Фацилитаторот треба да им каже на учесниците да се фокусираат на она што е важно за нив да комуницираат и да изберат тема што е блиска до мисијата и целите на нивната институција.

Евалуација

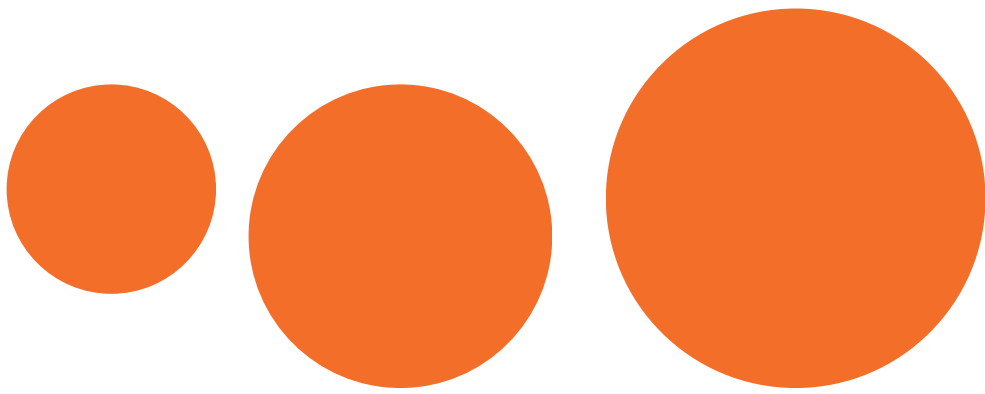
- Како ви се допадна активността?
- Дали беше тешко или не да се смисли креативен слоган? Зошто? Зошто не?
- Дали сметате дека видеата се ефективна алатка за комуникација за одржливост? Зошто?

ПРИДРУЖНИ МАТЕРИЈАЛИ И ДОПОЛНИТЕЛНИ ИНФОРМАЦИИ

- Материјалот за учесниците може да се најде во делот за материјали.
- Инспирација за видеа за одржливост

Angel, Chang: The life cycle of a t-shirt. Достапно на:
https://www.youtube.com/watch?v=BiSYoeqb_VY&t=79s

Greenpeace International: The Story of a Spoon.. Достапно на:
<https://www.youtube.com/watch?v=eg-E1FtjaxY>

Секција со материјали

Модул 1, Активност 2: Квиз за одржливост

1. Од каде се корените на поимот одржливост??

1) од рибарството

2) од шумарството

3) од педагогијата/образованието

Информации: Терминот првично потекнува од шумарството и значел дека се сечат само онолку дрвја колку што може да пораснат - така што шумата е трајно зачувана.

2. Кога се одржа Конференцијата на Обединетите нации за животна средина и развој, која се смета за пресвртница на патот кон глобалниот одржлив развој?

1) 1985 година

2) 1992 година

3) 2002 година

Информации: Агендата 21 беше формулирана како финален документ на конференцијата во Рио де Жанеиро, во која учествуваа 178 држави - сеопфатна акциона програма за одржлив развој во 21 век.

3. Која е целта на одржливиот развој?

1) Да се овозможи достоинствен живот за сите луѓе ширум светот со трајно зачувување на природните основи на животот.

2) Ограничување на глобалното индустриско производство со цел да се намалат глобалните емисии на CO₂ и да се обезбеди нашата еколошка егзистенција.

3) Зајакнување на глобалните економски, трговски и финансиски политики преку глобални трговски меѓусебни врски и трговски договори.

Информации: Тоа значи дека сите луѓе во светот можат да живеат живот во мир, без глад и сиромаштија, со пристап до медицинска нега и образование, а во исто време да ги штитат водата, почвата, воздухот, климата и биолошката разновидност.

4. Развојот е одржлив кога ...

1. исклучиво се задоволуваат потребите на сегашната генерација.

2. исклучиво се обезбедени потребите на идните генерации.

3. и потребите на сегашната генерација се задоволени и оние на идните генерации се обезбедени.

Информации: Оваа дефиниција за одржлив развој веќе беше објавена во 1987 година од страна на Комисијата за животна средина и развој на Обединетите нации во таканаречениот извештај Брунтланд (именуван по тогашниот норвешки премиер и претседател на Комисијата Гро Харлем Брунтланд).

5. Одржливиот развој се однесува на...

- 1) еколошки аспекти.
- .2) еколошки и социјални аспекти.
- 3) еколошки, социјални и економски аспекти.

Информации: Постојат различни модели во кои трите аспекти се испреплетуваат на различни начини, на пр. модел со 3 столба, триаголник на одржливост, модел на пресек, модел на приоритет или модел на „силна одржливост“. Понекогаш културата е вклучена како четврти аспект покрај „екологијата, економијата и социјалните работи“.

6. Колку цели за одржлив развој беа дефинирани во Агендата 2030?

- 1) 17
- 2) 8
- 3) 169

Информации: Целите за одржлив развој беа усвоени од Обединетите нации во 2015 година со Агендата 2030 година. Тие се состојат од 17 сеопфатни цели со 169 подцели.

7. Кои земји се цел на Целите за одржлив развој (COP)?

- 1) Земји од Европската Унија и Северна Америка
- 2) Земји од Африка, Латинска Америка и Азија
- 3) Сите земји од светската заедница

Информации: За разлика од претходните програми за одржлив развој, 17-те цели за одржлив развој важат подеднакво за сите земји. Од земјите од глобалниот север исто така се бара да ги спроведат целите.

8. За да се измери состојбата на развојот и напредокот важни се

- 1) само приходите на луѓето се земаат како основа во светот.
- 2) постојат различни одредници ширум светот, како што се приходите, среќата на луѓето или благосостојбата на природата.
- .3) се евидентира бројот на технолошки производи произведени во една земја.

Информации: Примери: Бруто домашниот производ (БДП) ги мери економските перформанси на економијата. Индексот за човечки развој е познат и како индикатор за просперитет и ги зема предвид БДП, животниот век и должината на образованието на луѓето во една земја. Светскиот индекс на среќа го мери задоволството од животот на луѓето во една земја врз основа на фактори како што се БДП, очекуваниот животен век, довербата во економијата и владата, итн.

9. Индексот на среќна планета покажува колку среќни и одржливи луѓе живеат во една земја. Која земја се претстави најдобро во 2022 година?

1) Канада

2) Тајланд

3) Костарика

Информации:Индексот на среќна планета се пресметува со помош на субјективна благосостојба (врз основа на податоците од Светскиот извештај за среќа), просечниот животен век (врз основа на податоците од Извештајот за човековиот развој) и одржливоста (врз основа на податоците од Global Footprint Network).

10. Кои се планетарните граници?

1) Тие ги опишуваат атмосферските слоеви низ кои кислородот не може да избега во вселената.

2) Тие ги опишуваат еколошките граници што мора да се почитуваат за да се зачуваат темелите на човечкиот живот.

3) Тие ја опишуваат количината на фосилни ресурси кои сè уште се достапни во земјата.

Информации:Еколошките граници на земјата се на пр. климата, слатководните ресурси, океаните и биолошката разновидност. Научниците зборуваат за девет процеси кои ги дефинираат границите на Земјата: климатски промени, губење на биолошката разновидност, закиселување на океаните, осиромашување на озонот, загадување на атмосферскиот аеросол, биогеохемиски циклуси, потрошувачка на слатка вода, промена на употребата на земјиштето, воведување на нови супстанции.

11. Планетарните граници денес се...

1) целосно надминати.

2) сè уште не се надминати.

3) делумно се надминати.

Информации: Шест од деветте граници на капацитетот на нашата планета се веќе надминати. Особено евидентно е губењето на биолошката разновидност (изумирањето на видовите се размножи во последниве години, на секој осми вид му се заканува исчезнување), зголеменото внесување на нови супстанции (на пр. хемикалии и пластика во природата) и промената на биогеохемиските циклуси (индустрија и земјоделство имаат сериозно нерамнотежа на виталните циклуси на азот и фосфор).

12. Што мери еколошкиот отпечаток?

1) Површината на земјиштето што му е потребно на едно лице или земја за да ги задоволи потребите за ресурси.

2) Областа се губи како живеалиште секоја година (на пр. преку запечатување на земјиштето).

3) Областа на почва која е загадена со тешки метали.

Информации: Еколошкиот отпечаток се изразува во „глобални хектари“ (gha). Основата за пресметката е просечната продуктивност на површината на земјиштето на нашата планета. Може да се пресмета и личниот отпечаток. Вклучени се четири области: храна, домување, мобилност и потрошувачка. Можете да го пресметате вашиот личен отпечаток овде:

<http://www.footprintcalculator.org/home/en>

13. Колку планети ќе му требаат на човештвото доколку продолжи да живее како што живее денес, и на тој начин да троши онолку ресурси како денес?

1) 1

2) 1,5

3) 1,75

Информации: Овој резултат се однесува на светскиот просек. Има големи разлики меѓу земјите. Ако сите луѓе живеат како што живеат во САД, на пример, ќе ни требаат 5,1 Земја (Австралија: 4,5 Земја, Германија: 3 Земја)

14. Што е Денот на надминување на Земјата?

1) Денот кога светлата се исклучуваат на еден час ширум светот за да ги потсетат луѓето дека заштедата на енергија е важна.

2) Денот од годината по кој луѓето трошат повеќе природни ресурси отколку што произведува земјата.

3) Денот кога земјата повеќе не може да произведува природни ресурси.

Информации: Денот за надминување на Земјата го пресметува Global Footprint Network. На овој ден човештвото цела година ги потроши природните ресурси кои всушност му се достапни. Тоа е затоа што на Земјата и треба една година за да ја обнови оваа количина на природни ресурси.

15. Кога беше Денот на надминување на Земјата во 2022 година (во светот)?

1) 28. мај

2) 28. јули

3) 28. октомври

Информации: Во 2022 година, Денот на надминување на Земјата беше постигнат на 28 јули, во 2021 година на 29 јули. Постојат големи разлики помеѓу поединечни земји (за 2022 година, на пр. Катар: 10 февруари, Германија 4 мај, Мексико 31 август, Индонезија 3 декември, Јамајка 20 декември).

Модул 2, Активност 1: Мое сопствено искуство за учење

Задача за учесниците, која може да се испечати:

(1) Прошетајте заедно и разговарајте за следново прашање.

Имате 20 минути. Погрижете се и двајцата да имате можност да зборувате.

Размислете за историјата на вашиот живот - што ве прави посебни? Кои лични (учење) искуства, станици во животот, луѓе предизвикаа трајна промена во вашите модели на вредности, размислување и однесување?

(2) Потоа, соберете се во мали групи од 3 (не со оние со кои сте шетале). Споделете ги вашите искуства и размислувања. Соберете генерализирани аспекти на картичките:

Кои фактори го фаворизираат трансформативното учење? Што и како треба да учиме / Како треба да изгледа образованието за да биде трансформативно?

Имате 20 минути. Погрижете се секој да има шанса да зборува. Потоа, презентирајте ги картичките на пленум.

Варијација:

Размислете за историјата на вашиот живот - што ве прави посебни? Кои лични (учење) искуства, станици во животот, луѓе предизвикаа трајна промена во вашите модели на вредности, размислување и однесување?

Визуелизирајте ја вашата приказна со цртање река. Замислете ја вашата животна приказна како река, од вашето раѓање до денес - како изгледа? Какви кривини, брзаци, водопади, камења има?

Модул 3, Активност 1: Како да се води одржлив живот

Ги оставате ги светлата запалени кога одите на спиење или излегувате од вашиот дом?
Употребувате LED светла или обични?
Употребувате соодветна изолација на прозорците?
Често ја вклучувате машината за перење на високи температури?
Употребувате машина за перење за садови?
Долго или кратко се туширате?
Ја оставате чешмата вклучена додека правите други работи?
Купувате вода во пластични шишиња?
Ги печатите сите потребни материјали за време на работното време?
Купувате производи од локални производители или меѓународни компании (храна, облека, итн.)?
Рециклирате пластика стакло, хартија?
Поставувате кеси за рециклирање и поттикнувате рециклирање кога организирате настани/забави?
Живеете во голем стан или куќа?
Користите велосипед, автомобил, пеш, воз или автобус за да одите на работа?
Покажувате грижа за другите живи суштества и планетата?
Често разговарате за теми во врска со одржливоста?
Ги компостирате остатоците од храна, подарувате или складирате?
Посетувате барови или ресторани кои се еколошки?
Повторно ја употребувате облеката или ја поправате?
Често одите на шопинг и купувате многу работи дневно?
Правите активности што поддржуваат маргинализирани групи или се борите за нечии права (протест/петиција)
Волонтирате во организација која некако придонесува за остварување на некој од ЦОР?

Вовед во приказните:

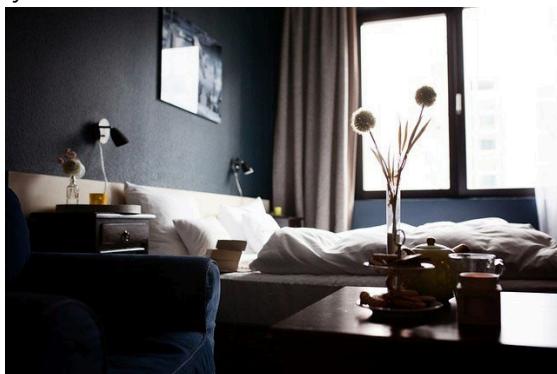
Ви се дадени неколку егзотични избори за да изберете за вашиот следен одмор, под претпоставка дека имате пари и време да патувате целосно безгрижно. Или така мислите. Секоја дестинација доаѓа со кратко резиме на едно патување во животот, долги прекрасни плажи, некои со убава хотелска архитектура, кристално чиста вода, прифатлива и вкусна храна, забава 24/7 (или планини, шуми), погодни за деца, некои погодни за домашни миленици.

Случај бр.1:

Ве чека луксузен хотел со 5 ѕвезди, со прекрасно природно опкружување и прекрасен пејзаж. Нашите соби се вешто поделени за да имаат доволно простор за секого, за секој да се чувствува удобно. Изграден е од познат архитект, па дури и погледот на самиот хотел е неверојатен. Системот за климатизација е со висок квалитет и може да се чувствувате доволно топло во зима, а кул во текот на летото. Чувствувајте се разиграно околу нашиот хотел со базени и игралишта за вашите деца - можеме да ве увериме, никогаш нема да ви биде досадно!

- Ја проверувате понудата во агенцијата, но една недела пред поаѓање сретнувате сигурни пријатели кои ја раскажуваат приказната зад вашиот престој во истиот хотел што тие го посетиле...

... Хотелот во кој ќе престојувате е изграден на жариште за биолошка разновидност, меѓу неколку други хотели кои се преполни во текот на сезоната и го преоптоварува системот за управување со отпад. Зградата е направена од силен одржлив материјал и енергетската ефикасност е на највисоко ниво. Прозорците користат одличен изолационен материјал. Тие користат претежно LED сијалици. Системот за греење главно користи сончева енергија. Има многу активности организирани во и околу хотелот, како игралиште за деца, базен итн. Во барот најчесто користат шишиња направени од стакло, а менито во ресторанот е достапно со QR код. Храната во ресторанот следи интернационално зготвени рецепти. Персоналот вработен во ресторанот живее во блиското село и нивниот приход целосно зависи од одржувањето на хотелот. Хотелот е оддалечен 300 километри од вашиот град и туристичката агенција нуди да патувате со воз...

Референци на сликите:

Слика бр. 1: Мануела Јереџ <https://pixabay.com/photos/hotel-hotel-rooms-home-decoration-1749602>

Слика бр.2: Себастијан Гансо <https://pixabay.com/photos/water-glass-bottles-bottles-2001912/>

Случај бр.2:

На овие тури се нудат најпрестижните авиокомпаниии. Сето тоа е вредно за вашето време и пари. Ве очекуваат бунгалови како од бајките и не грижете се - системот за греење е со одличен квалитет. Можете да посетите многу места околу вашето сместување и прекрасни локации. И пред се секоја вечер има забава со одлична музика и познати диџеи.

Го отворате онлајн форумот што често го посетувате каде се даваат мислења од светски познати патници. Одеднаш, една недела пред поаѓање, ја читате следнава приказна, која се повторува најмногу се потврдува...

...Пристигнувате со авион во туристички град на 300 километри од дома. Бунгаловите во кои ќе престојувате се главно направени од дрво. Ноќите се многу ладни, а парното главно е од греалки и радијатори. Има еден турист кој ве сретнува при пристигнувањето и ви дава упатства за важното природно и културно наследство на местото, вклучувајќи и некои локации што можете да ги посетите и нуди да ве информира за неговото понатамошно зачувување. Можете лесно да пристапите до некои локални ресторани каде што се нудат традиционална храна и пијалоци. На влезот на настанот што одите да го посетите навечер има пластични шишиња кои се служат на секој агол (вода, сокови, пиво итн.)

Референци на сликите:

Слика бр.1 Ханс Алденховен:<https://pixabay.com/photos/house-bungalow-architecture-old-3162005/>

Слика бр.2 Вилфрид Венде <https://pixabay.com/photos/bottles-plastic-recycling-4276208/>

Случај бр.3:

Конечно, го наоѓате вашето сместување преку апликација и почнувате да ги читате коментарите што ги оставиле поранешните посетители. Тие пристигнаа во хотелот по долго возење. Хотелот има сопствен паркинг. Има градина со многу дрвја и клупи направени од рециклирани палети. Хотелот рециклира отпад, а секоја соба ја има опремена со контејнери за посебно собирање. Неговото парно е со радијатори, се грее на шпорет на дрва на пелети.

Прозорците се стари и пропуштаат многу ладен воздух. Хотелот има само ефикасни електрични апарати. Нејзината внатрешност е украсена со стари предмети од локалната култура и слики од локални уметници.

Целиот зеленчук и овошје доаѓаат од локалното село, а соковите што ги служат доаѓаат со слама од бамбус! Се наоѓа на област во близина на многу автобуски линии и метро станица.

Референца на сликата:

Aiselin82:

https://www.istockphoto.com/de/foto/bambusstrohhalme-auf-wei%C3%9F-gm1183082834-332488858?utm_campaign=srp_photos_noreults&utm_content=https%3A%2F%2Fwww.pexels.com%2Fsearch%2Fbamboo%2520straw%2F&utm_medium=affiliate&utm_source=pexels&utm_term=bamboo+straw

Користена литература/Понатамошно читање:

UNWTO: Sustainable Development; Достапно на: <https://www.unwto.org/sustainable-development>

Wardle, R. (2021): What is sustainable tourism and why is it important?; Достапно на: <https://www.futurelearn.com/info/blog/what-is-sustainable-tourism>

Green Ideas For Tourism: Sustainable tourism: What is sustainable tourism?; Достапно на: <http://www.greentourism.eu/en/Post/Name/SustainableTourism>

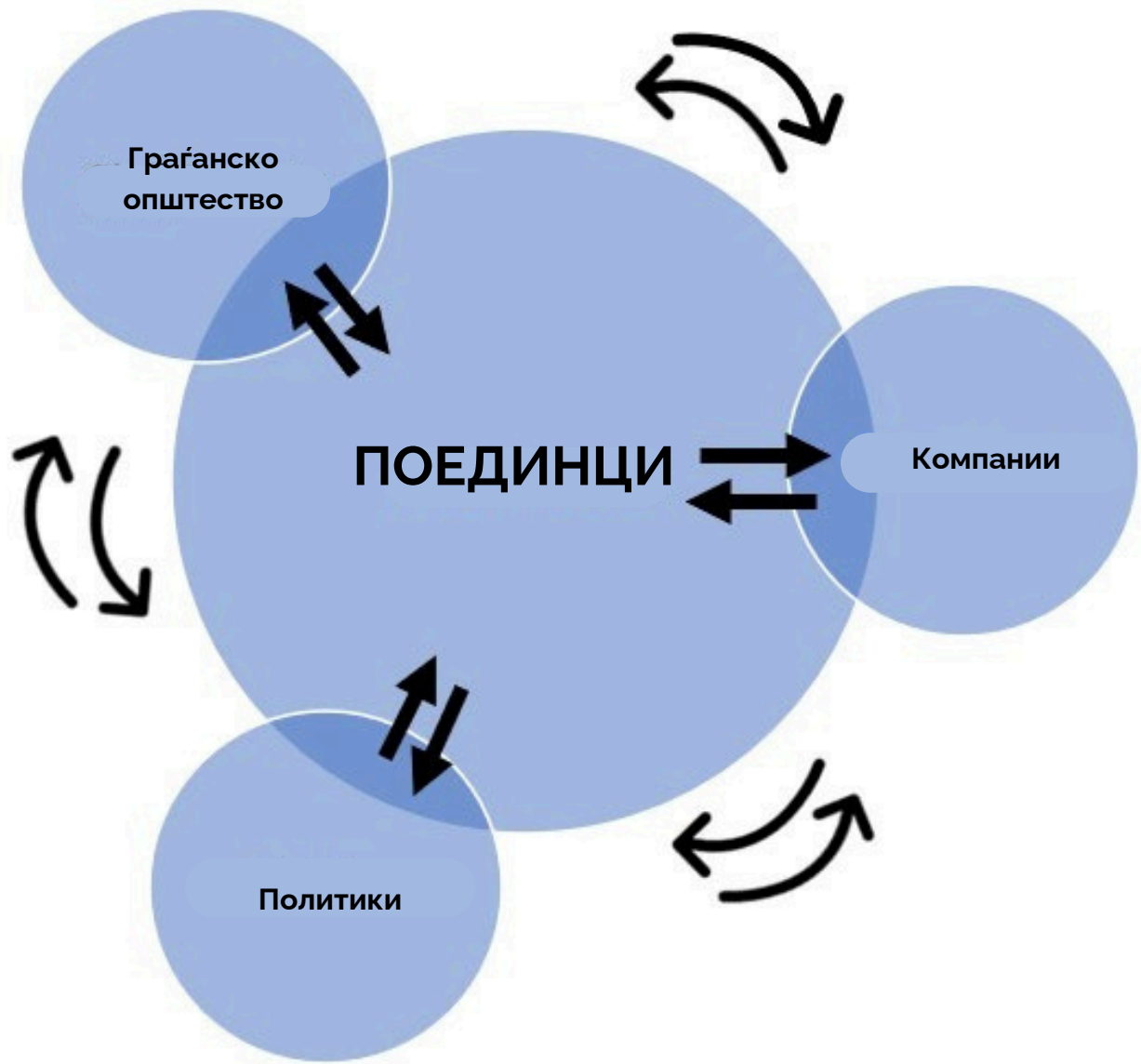
Статистички информации за отпадот од храна

Во ЕУ-28, домаќинствата, преработката и услугата за храна се трите главни двигатели на трошењето храна долж синџирот на снабдување со храна. Гледајќи го располагањето со сите прехранбени ресурси (т.е. јадење и нејажливо или трошење на храна што може да се избегне и неизбежно), најголемо количество фрлање храна се случува во домаќинствата, проследено со преработка и индустријата за прехранбени услуги. За Германија, Шмит и сор. проценуваат дека околу 6,14 милиони тони (52%) храна се фрлаат во домаќинствата, 2,17 милиони тони (18%) се губат при преработка и 1,69 милиони тони (14%) се губат или фрлаат во индустријата за прехранбени услуги. Меѓутоа, ако, наспроти тоа, се земе предвид само отстранувањето на ресурсите за јадење или трошењето храна што може да се избегне, се менува редоследот на главните двигатели на трошењето храна. Додека домаќинствата остануваат главниот придонесувач за отпадот од храна што може да се избегне, вториот најголем придонесувач за отпадот од храна што може да се избегне е тогаш индустријата за прехранбени услуги, вклучувајќи ги кантините и рестораните. Овој модел е евидентен и во други студии и илустрира дека и домаќинствата и индустријата за прехранбени услуги претставуваат важна фаза со висок потенцијал за намалување на отпадот од храна што може да се избегне“.

Референца:

Diekmann, L.; Germelmann, C. C. (2021): Leftover Consumption as a Means of Food WasteReduction in Public Space? Qualitative Insights from Online Discussions;

До: <https://www.mdpi.com/2071-1050/13/24/13564>

Модул 5, Активност 2: Ги изгубив зборовите

Примери за реченици:

1. Важно е да се _____употребата на печатачи и да се користат само кога навистина _____. Документи, презентации, е-пошта може да се читаат и на _____.

(Недостасуваат зборови: ограничи/намали - неопходно/потребно- компјутери/монитор)

2. Кога компјутерот нема да се користи неколку часа, би било соодветно да го _____. За пократки периоди, како што е паузата за ручек, можете да стекнете навика да го ставите во мирување, или барем да го исклучите_____, за да избегнете непотребно трошење_____.

(Недостасуваат зборови: исклучите - монитор - енергија)

3. Повеќето луѓе претпочитаат да се движат наоколу со свој _____. Постојат многу _____ решенија што може да се усвојат како: користење на _____, јавен превоз или споделување на патувањето со автомобил со други луѓе.

(Недостасуваат зборови: автомобил - алтернативни/одржливи/ниска потрошувачка - велосипед/велосипед)

4. За да ја намалите употребата на _____контејнери, можете да користите шишиња со вода за повеќекратна употреба кои треба да се полнат од време на време, наместо да ги купувате во автомати или во продавници. Употребата на шишиња со вода за повеќекратна употреба ги намалува _____ на пластика и трошоците, како за компанијата, така и за вработениот.

(Недостасуваат зборови: пластика- потрошувачка/употреба/отпад)

Модул 5, Активност 3: Квиз

Можни прашања за квизот:

1. Што од наведеното е честа пречка со која се соочуваат одржливите образовни организации?

- 1) Недостаток на финансирање
- 2) Отпорност на промени
- 3) Тешкотии во мерењето на влијанието
- 4) Сите горенаведени

Одговор: 4) Сите горенаведени

Објаснување: Точниот одговор е „Сите“.

1. Недостиг на финансирање.

Ова се должи на два фактори: недостаток на свест и перцепција за високите трошоци. Многумина не се свесни за позитивното влијание што може да го има одржливоста. Покрај тоа, постои заедничка перцепција дека одржливите практики се скапи.

2. Отпорност на промени:

Одржливите практики често бараат значителни промени во однесувањето и начинот на размислување, што може да биде тешко да ги прифатат поединците и организациите.

3. Тешкотии во мерењето на влијанието: постојат ограничени метрики за мерење на влијанието. Мерењето на влијанието на одржливите практики може да биде тешко, особено на краток рок. Традиционалните метрики, како што се финансиските приноси, можеби нема целосно да ги доловат социјалните и еколошките придобивки од одржливоста.

2. Што е одржлива организација?

1) Организација која се фокусира на начини за подобро загадување на животната средина.

2) Организација која ги балансира социјалните, еколошките и економските размислувања.

3) Организација која се фокусира само на еколошките размислувања.

4) Организација која не ја зема предвид одржливоста во своето работење.

Одговор: 2) Организација која ги балансира социјалните, еколошките и економските размислувања.

Објаснување: Точниот одговор е „Организација која ги балансира социјалните, еколошките и економските размислувања“.

Дефиниција: Одржлива организација е деловен или непрофитен ентитет кој работи на начин кој ги балансира социјалните, еколошките и економските размислувања. Таквите организации имаат за цел да ги минимизираат нивните негативни влијанија врз животната средина и општеството, притоа максимизирајќи го нивниот позитивен придонес.

Одржливите организации обично се фокусираат на спроведување еколошки практики и даваат приоритет на општествената одговорност. На крајот на краиштата, тие се стремат да создадат вредност за сите засегнати страни на одговорен и одржлив начин.

3. Кои се некои примери на одржливи практики што организациите можат да ги усвојат? Изберете го погрешниот.

- 1) Користење на обновливи извори на енергија
- 2) Намалување на отпадот и зголемување на рециклирањето
- 3) Спроведување на одржливи практики на синџирот на снабдување
- 4) Да ја поттикнат употребата на автомобили

Одговор: 4) Охрабрете ја употребата на автомобили

Објаснување: Точниот одговор е „Поттикнување на употреба на автомобили“.

Автомобилите се главен извор на емисии на стакленички гасови, кои придонесуваат за климатските промени и други еколошки проблеми. Поттикнувањето на употребата на автомобили за организациите може да доведе до зголемен сообраќаен метеж и загадување на воздухот, како и до поголема зависност од фосилните горива.

Поттикнувањето на употребата на автомобили, исто така, може да го обесхрабри користењето на алтернативни начини на транспорт, како што се јавен превоз, возење велосипед и пешачење. Овие начини на транспорт се често поеколошки, поекономични и можат да придонесат за јавното здравје.

4. Која е улогата на технологијата во зелените практики во одржливите организации?

- 1) Технологиијата не е важна за зелените практики
- 2) Технологиијата е премногу скапа за да се користи во одржливи организации
- 3) Технологиијата може да се користи само за краткорочни решенија за одржливост
- 4) Технологијата може да им помогне на организациите да го намалат нивното влијание врз животната средина

Одговор: 4) Технологиијата може да им помогне на организациите да го намалат нивното влијание врз животната средина

Објаснување: Вистинскиот одговор е „Технологијата може да им помогне на организациите да го намалат нивното влијание врз животната средина“.

Улогата на технологијата во одржливите организации е важна бидејќи помага да се намали нивното влијание врз животната средина. На пример, технологијата може да им помогне на организациите да ја намалат потрошувачката на енергија, емисиите на стакленички гасови и да ја зголемат ефикасноста. Исто така, може да им помогне на организациите да ја следат нивната употреба на ресурси, создавање отпад и емисии, што може да им овозможи да ги идентификуваат областите каде што можат да го намалат нивното влијание врз животната средина. Покрај тоа, технологијата може да го олесни користењето на обновливите извори на енергија и развојот на одржливи производи и услуги. Иако технологијата може да бара почетна инвестиција, таа на крајот може да доведе до заштеда на трошоци и зголемена профитабилност за организациите кои прифаќаат зелени практики.

5. Каков е институционалниот пристап во одржливоста?

- 1) Фокус на подобрување на индивидуалното однесување за промовирање на одржливост
- 2) Фокус на подобрување на одржливоста на организациите
- 3) Фокус на создавање закони и регулативи за промовирање на одржливост
- 4) Фокус на пазарни решенија за промовирање на одржливост

Одговор: 2) Фокус на подобрување на одржливоста на организациите

Објаснување: Точниот одговор е „Фокус на подобрување на одржливоста на организациите“.

Фокусот е да се подобри одржливоста на организациите. Ова значи дека наместо да се фокусира само на индивидуалното однесување, институционалниот пристап гледа како организациите, како што се бизнисите или владите, може да се направат поодржливи. Ова може да вклучи промени во начинот на функционирање на организациите, како што се нивните синџири на снабдување или користење на ресурсите, како и политиките и регулативите што ги регулираат нивните активности. Со фокусирање на подобрување на одржливоста на организациите, институционалниот пристап се обидува да направи поголемо, посистемско влијание врз прашањата за одржливост.

6. Кој е пример за зелена практика во одржливи организации?

- 1) Намалување на отпадот и рециклирање на материјали
- 2) Зголемување на потрошувачката на енергија
- 3) Промовирање на употребата на пластични производи за еднократна употреба
- 4) Поттикнување на неодржливо екстракција на ресурси

Одговор: 1) Намалување на отпадот и рециклирање на материјали

Објаснување: Вистинскиот одговор е „Намалување на отпадот и рециклирање материјали“.

Ова е практика која дава приоритет на влијанието врз животната средина пред финансиската добивка, бидејќи може да бара почетна инвестиција за да се спроведе, но може да резултира со долгорочни заштеди на трошоците. Со намалување на отпадот, организациите можат да го минимизираат нивното влијание врз животната средина со зачувување на ресурсите, намалување на емисиите на стакленички гасови и минимизирање на количината на отпад што завршува на депониите или на други места за депонирање. Рециклирањето материјали, исто така, може да помогне да се зачуваат ресурсите и да се намали отпадот, бидејќи може да го продолжи животниот век на материјалите и да ја спречи потребата од екстракција на нови ресурси. Покрај еколошките придобивки, намалувањето на отпадот и рециклирањето може да има и социјални придобивки преку создавање работни места во индустријата за рециклирање и намалување на здравствените и еколошките ризици поврзани со одлагањето на отпадот.

7. Која е улогата на одржливите организации во рециклирањето?

- 1) Да се избегне рециклирање бидејќи е скапо и неефикасно
- 2) Да се поттикне употребата на производи за еднократна употреба
- 3) Да се промовира погрешното следење на локалните упатства за рециклирање
- 4) Да се спроведат програми за рециклирање и да се промовира намалувањето на отпадот

Одговор: 4) Да се спроведат програми за рециклирање и да се промовира намалување на отпадот

Објаснување: Вистинскиот одговор е „Да се имплементираат програми за рециклирање и промовирање на намалување на отпадот“

Одржливите организации играат важна улога во промовирањето на рециклирањето и намалувањето на отпадот бидејќи ја разбираат важноста од намалување на нивното влијание врз животната средина.

Спроведувањето на програми за рециклирање и промовирањето на намалување на отпадот може да им помогне на организациите да ги намалат трошоците за отстранување на отпадот и да ја покажат својата посветеност на одржливост на клиентите и засегнатите страни.

Со намалување на нивниот отпад и промовирање на рециклирање, одржливите организации можат да помогнат во зачувувањето на природните ресурси, намалувањето на емисиите на стакленички гасови и заштитата на животната средина. Дополнително, програмите за рециклирање и намалување на отпадот можат да им помогнат на организациите да постигнат усогласеност со регулативата, да ја подобрат својата репутација на брендот и да привлечат еколошки свесни клиенти.

Генерално, промовирањето на рециклирањето и намалувањето на отпадот е важен аспект на одржливоста што може да биде од корист и за организациите и за животната средина.

8. Зошто не е доволно да се потпираме само на менување на индивидуалното однесување за промовирање на одржливост?

- 1.) Однесувањето на поединецот не е доволно за да се создадат големи промени
- 2.) Однесувањето на поединецот не е важно за одржливост
- 3.) Поединечното однесување е премногу скапо за да се промени
- 4.) Поединечното однесување е премногу тешко да се промени

Одговор: 1) Однесувањето на поединецот не е доволно за да се создадат големи промени

Објаснување: Вистинскиот одговор е „Индивидуалното однесување не е доволно за да се создадат промени од големи размери“.

Додека поединците можат да направат одржлив избор во нивниот секојдневен живот, како што е користење на јавен превоз или намалување на нивната потрошувачка на енергија, овие активности сами по себе не се доволни за да се создадат промени од големи размери. За да се создадат вистински промени, организациите мора да усвојат и одржливи практики кои го намалуваат нивното влијание врз животната средина. Ова може да вклучи имплементација на зелени технологии, намалување на отпадот и користење на обновливи извори на енергија. Со тоа што одржливите практики ќе бидат приоритет, организациите можат да помогнат да се пренасочи целата индустрија кон поодржливи практики. Сепак, поединците сè уште можат да играат улога во промовирањето на одржливоста преку застапување за промени и поддршка на организации кои даваат приоритет на одржливоста.

9. Која е улогата на организациите во промовирањето на одржливоста?

- 1). Организациите немаат улога во промовирањето на одржливоста
- 2). Организациите можат да промовираат одржливост само преку владина акција
- 3). Организациите можат да создадат големи промени со имплементирање на одржливи практики
- 4). Организациите можат да промовираат само краткорочни решенија за одржливост

Одговор: 3) Организациите можат да создадат големи промени со имплементирање на одржливи практики
Објаснување: Вистинскиот одговор е „Организациите можат да создадат големи промени со спроведување на одржливи практики“.

Ова значи дека организациите имаат одговорност не само да го намалат сопственото влијание врз животната средина, туку и да помогнат да се пренасочи целата индустрија кон поодржливи практики. Ова може да вклучи имплементација на зелени технологии, намалување на отпадот, користење на обновливи извори на енергија и развој на одржливи производи и услуги. Со давањето приоритет на одржливоста во нивните операции, организациите можат да помогнат да се намали нивното влијание врз животната средина, да се заштедат трошоци и да се подобри нивната репутација кај клиентите и инвеститорите кои ја ценат одржливоста. Дополнително, организациите исто така можат да играат улога во промовирањето на одржливоста преку партнерства и соработки со други организации и засегнати страни. Со заедничка работа, организациите можат да создадат поодржлива иднина за секого.

10. Како можат одржливите организации да влијаат на политиката и регулативата?

- 1). Преку лобирање кај владите да промовираат одржливи практики
- 2). Со партнерство со невладини организации за застапување за прашања за одржливост
- 3). Со учество во меѓународни договори за одржливост
- 4). Сите горенаведени

Одговор: 4) Сите горенаведени
Објаснување: Вистинскиот одговор е „Сите“.

Прашањето поставува за улогата на одржливите организации во влијанието врз политиката и регулативата. Ова е важен аспект на одржливоста, бидејќи политиката и регулативата можат да играат клучна улога во поттикнувањето одржливи практики низ индустриите и општеството како целина.

Одржливите организации можат да влијаат на политиката и регулативата на повеќе начини:

1. Ангажирање во напорите за застапување: одржливите организации можат да се вклучат во напорите за застапување за промовирање прашања за одржливост. Напорите за застапување може да вклучат кампањи за јавно образование за да се подигне свеста за важноста на одржливоста и да се поттикне јавната поддршка за одржливи политики.
 2. Лобирање: ова може да биде особено ефективно кога се прави во соработка со други организации и засегнати страни, бидејќи може да го засили гласот и влијанието на застапниците за одржливост. Лобирањето може да вклучи средби со пратеници, пишување писма и петиции и вклучување во други форми на политичко застапување за да се поттикне промената.
 3. Партнерства со невладини организации: одржливите организации можат исто така да соработуваат со невладините организации и други засегнати страни за да го засилат својот глас и да обезбедат дополнителни ресурси и експертиза за да поттикнат промени.
 4. Учество во меѓународни договори и иницијативи: Одржливите организации можат да учествуваат во меѓународни договори и иницијативи кои промовираат одржливост. Со учество во овие договори, организациите можат да ја сигнализираат својата посветеност на одржливост и да помогнат да се поттикнат промените на глобално ниво.
- Работејќи заедно со други организации, влади и засегнати страни, одржливите организации можат да помогнат да се поттикнат промените и да се промовира поодржлива иднина.

Модул 6, Активност 2: Пренесување на одржливост преку студии на случај

Забелешка на фацитаторот

Зачувување на природата, избегнување на најлошите влијанија на климатските промени, работа за подобар, порамноправен свет – тоа се работи од кои се од корист за луѓето кои живеат денес, како и за луѓето во иднина. И нема недостиг од одржливи производи, услуги и начини на живеење. Но, повеќето луѓе сè уште не ги избираат. Речиси секој што ќе го прашате или анкетирате ќе каже дека се грижат за прашањата за одржливост и дека се обидуваат да го направат своето. Луѓето сакаат одржлив свет. Но, овие зборови не се совпаѓаат со акција. Подобро е од порано. Но, сè уште нема доволно луѓе или организации кои се залагаат за одржливост.

Тековниот визуелен јазик на одржливост се потпира на клишеа, користени од организации и брендови без оглед на нивниот нормален визуелен идентитет. Сите експерти со кои разговаравме ја осудуваат оваа естетика. Тоа е „Одржливост на акциите“. „Stock Sustainability“ е зелена и земјена и домашно уредена и полна со држење за раце, хесијани и ветерници. Тој е „еколошки“ и „органиски“. Или е суво, застарено и корпоративно. Во секој случај, ги користи истите уморни клишеа. „Одржливоста на акциите“ не е само оф-бренд за многу организации, тој не е ангажиран за повеќето публика. Луѓето не сакаат уморни и клишени – тие сакаат секси, шармантни, смешни, убави, нови. Одржливоста не ја добива истата креативност што ја добиваат другите комуникациски предизвици. Ова води до незамислени пристапи кои не се привлечни за многу луѓе. Сето тоа значи дека луѓето имаат помала веројатност да купуваат одржливи производи, услуги и начин на живот.

Ајде да дознаеме како можеме да ги направиме комуникациите за одржливост покреативни! Советите подолу ќе помогнат.

#1 НЕКА БИДЕ ЕДНОСТАВНО: Луѓето се во преоптоварување со информации, особено кога станува збор за одржливост. Затоа, не обидувајте се да правите премногу. Избегнувајте жаргон и справувајте се со една работа во исто време. Не ги прави работите поголеми отколку што треба да бидат. И користете слики и визуелни слики кои се во согласност со вашата тема.

#2 ДОНЕСЕТЕ ГИ ПОБЛИСКУ ДО ДОМА: Прашањата за одржливост се психолошки далечни. Тие често се чувствуваат преголеми за луѓето да направат значајна разлика, премногу далеку во иднината за да се грижат за сега, и премногу далеку во светот за да бидат релевантни. Ова води до откачување. Намалете го чувството на преголеми размери и растојание со користење на визуелни слики што покажуваат луѓе и места со кои вашата публика може да се поврзе - луѓе како нив во сценарија во кои би можеле да замислат дека се. Користете примери што ја прават темата опиплива.

#3 БИДЕТЕ ИСКРЕНИ: важно е да бидете поодржливи. Ако луѓето станат скептични, се губи каква било корист од разговорот за одржливост. Визуелните знаци кои имплицираат одржливост за повеќето луѓе - и градат позитивно ангажирање и мислење - губат секаква моќ во моментот кога вашата публика се сомнева во вас. Не обидувајте се да облечете нешто или да направите да звучи подобро отколку што е. И избегнувајте неавтентична автентичност.

#4 НЕ МОРА ДА ИЗГЛЕДА ЕКО-ПРИЈАТЕЛСКИ: Естетскиот и визуелниот јазик што се разви околу одржливоста не е оној што повеќето луѓе го сметаат за привлечен или релевантен за нив. Некои од визуелните метафори за одржливост - како растение кое никнува од превртените раце - станаа толку преупотребени што изгубија вистинско значење или кредибилитет. Ако сакате да ги ангажирате луѓето, треба да најдете друг начин да го покажете вашето размислување - начин кој е порелевантен за целите и публиката на вашата институција.

#5 НИТУ ФОТОГРАФИЈА НЕ Е ПОДОБРА ОД ЛОШАТА ФОТОГРАФИЈА: Најголемиот проблем што брендovите, организациите или институциите треба да го земат предвид е пасивноста на нивните слики. Тие не работат за да ја ангажираат публиката. Сликите кои функционираат се оние кои раскажуваат приказни и се вкоренети во одредени места и луѓе. Потребен ни е многу креативен и искрен одговор на загатката за одржливоста на комуникациите. Потребни ни се оригинални и креативни слики што ќе се приклучат на личноста на брендот и корените на силните страни. Сликите на акции нема да инспирираат промени - или многу од било што. Ако немате фотографија од конкретниот проект/локација за која зборувате, пронајдете решение за кое не е потребно фотографирање. Фотографиите се моќни алатки во комуникациите за одржливост, но бидете сигурни дека тие се релевантни. Фотографиите од дрвја и лисја кои немаат никаква врска со она за што зборувате никогаш не се добри и луѓето брзо стануваат мудри со нив.

Референци

Wicinski, M. and Griffith, J. (2013): 5 ways to communicate sustainability beyond words; Достапно на: <https://www.greenbiz.com/article/5-ways-communicate-sustainability-beyond-words>

Sidlova, V. (2022): 5 tips to get sustainable messaging right; Достапно на: <https://www.kantar.com/inspiration/advertising-media/5-tips-to-get-sustainable-messaging-right-in-advertising>

Чекори вклучени во акција за подигање на свеста		
Чекор	Опис	Прашања
Анализирање на контекстот и предметот	Рамка во која се одвива дејството Прашање адресирано од страна на акција	Што? Во кој амбиент се одвива дејството? Што се дискутира?
Формулирање на цели	Она што акцијата сака да го постигне	Зошто? Каква промена се бара?
Идентификување целна публика	Засегнатите страни: поединци и групи засегнати од акција	Кој? Со кого/со кого да се комуницира за да се постигне целта?
Избор на канали за комуникација	Начини на комуникација помеѓу со засегнатите страни	Како? Кои канали се достапни за (различни) луѓе и се компатибилни со нивниот животен стил?
Дизајнирање на пораката	Содржина која поттикнува акција за да се исполни целта	Што да се комуницира? Која порака да се пренесе за да се постигне посакуваната промена?
Привремено планирање и буџетирање	Организација на активностите на време и простор и мобилизација на ресурси	Кога? Каде? Колку? Временска рамка? Места каде што треба да се одржи акцијата? Човечки и финансиски ресурси?
Развивање на мониторингот и систем за евалуација	Механизми и процедури за прибирање и анализа на квалитативни и квантитативни податоци	Како да се потврди и измери: - напредок кон постигнување на резултатот? - постигнатиот резултат? - исходите и влијанието на акцијата?

Извор: адаптирано од Комуницирање на родот за рурален развој (ФАО, 2009).

Модул 6, Активност 4: Ако не е на видео, тоа не се случило

Совети за тоа како ефективно да ја пренесете вашата порака за одржливост

#1 Ставете ја вашата публика на прво место: Ако пишувате премногу технички и ризикувате да го изгубите интересот на вашата публика. Но, ако пишувате премногу едноставно и вашата публика може да се сомнева во вашиот кредибилитет. За да го постигнете вистинскиот баланс, треба да ја познавате вашата публика. Прилагодете ги вашите комуникации така што публиката што најмалку е запознаена со жаргонот за одржливост ќе ја разбере.

#2 ВНЕСЕТЕ РАЗЛИЧНИ ГЛАСОВИ И МИСЛЕЊА: Комуникациите за одржливост ќе звучат исто ако се напишани само од луѓе со исто потекло. Донесете различни гласови и мислења за да ја извадите одржливоста од нејзината кула од слонова коска. Вклучувањето низа креатори на содржини ви овозможува да разговарате со мејнстримот и да ги поместите границите на вашите сопствени комуникации.

#3 БИДЕТЕ КОНКРЕТНИ: Истражувањата покажуваат дека пошироката јавност не мора да разбира како сè во одржливоста е поврзано заедно. Но, тие разбираат многу за темите за одржливост кога се сведуваат на одредена категорија. Затоа, отфрлете ги широките, возвишени изјави и фатете се за спецификите. На пример, немојте само да кажете „оваа маица е одржлива“. Наведете дали е направен од 100% органски памук, рециклиран полиестер или коноп. Потоа разјаснете зошто овие атрибути го прават одржлив.

#4 ОБЈАСНЕТЕ ЗОШТО: Не мислиме на целокупното „зошто“ (сите можеме да се согласиме дека климатските промени не се одлични). Зборуваме за конкретните мотиви зад секоја акција. На пример, дали некоја иницијатива заживеа поради вработен, затоа што вашите учесници тоа го бараа или поради нова регулатива? Отворањето на завесата за вашите одлуки за одржливост додава човечки елемент што ќе ги направи вашите комуникации подоверливи. Ова не е неопходно за секое поединечно тврдење за одржливост, но ќе ги направи вашите комуникации многу попривлечни од вообичаената листа на иницијативи за перење алишта.

#5 НАПРАВИ ГО ЛИЧНО: Употребата на генерички јазик создава растојание помеѓу вашиот бренд, одржливоста и вашата публика. Раскажувањето на човечките приказни зад вашите напори за одржливост го премостува тој јаз, правејќи ги вашите комуникации поавтентични. Комбинирајќи го ова со нашиот претходен принцип на внесување различни гласови, ви требаат и различни приказни кои ќе ви помогнат да привлечете различни луѓе. Одразете ја различноста на вашата организација и публика со објавување приказни од низа перспективи.

#6 НАПРАВИ ИДНИНАТА ОПИПЛИВА: Идеално, секогаш би зборувале за сегашноста. Луѓето ја добиваат сегашноста, додека иднината честопати изгледа далеку. Но, со оглед на тоа што толку многу одржливост се однесува на иднината, ова нема секогаш да биде избор. Единствените реални слики што ги имаме за нашата иднина се оптоварени со недостиг на ресурси, природни катастрофи и очај за човештвото, но негативните рамки во најголем дел се штетни. Да се наслика појасна слика за иднината кон која работи вашата организација или институција може да ја мотивира вашата публика да учествува во вашето патување.

#7 КАЖЕТЕ ГО НА ВАШ НАЧИН: Не паѓајте во стапицата на користење на „одржливост на акциите“ во вашето пишување – веројатно веќе имате уникатен тон на глас кој се усовршува со години, можеби и децении. Одржливоста може да биде сериозна и техничка, па можеби ќе треба да го прилагодите вашиот тон на глас, но сепак треба да биде ваш тон на глас.

Референци:

Ideas On Purpose (updated 2023): 7 Strategies for Effective Sustainability Communications; Достапно на: <https://www.ideasonpurpose.com/on/6-strategies-for-effective-sustainability-communications/>

Bernoville, T. (2023): Communicating your sustainability strategy: A guide to transparency and responsibility; Достапно на: <https://plana.earth/academy/communicating-sustainability-strategy-transparency-responsibility>

